

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
 ΓΡΑΦΕΙΑ, Πλατεία ΚΕ' Μαρτίου, παρά τῷ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν
 ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ
ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ ΜΕΤΑ ΔΕΛΤΙΟΥ
 καὶ πωλεῖται λεπτ. 15. Παλαιὰ φύλλα λεπτ. 20.
 ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
 Ἐν Ἑλλάδι δραχμαὶ 10. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσῷ 12.

ΤΙΜΗ ἈΓΓΕΛΙΩΝ. Ὁ στίχος ἀπαξ δρ. 1, δις 1,30. Διὰ πλείοτέρας καταχωρήσεις κατ' ἀποκοπήν.

ΤΟΙΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙΣ ΤΗΣ
ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
 Ἀποστέλλεται ἀντὶ λ. 25, ἔξωτ. 30
ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ ΚΑΖΑΝΗ
 καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου
 Αἱ ΠΟΛΙΤΙΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΙ
 ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ
 ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΥΡΟΝ
 ΚΑΙ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΚΥΚΛΑΔΑΣ
 ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΘΗΚΗ
 ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ
V A L S
 ΕΝ Τῷ ΦΑΡΜΑΚΕΙῷ Ι. Τ. ΔΑΜΒΕΡΓΗ
 ΕΝ ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΙ
 ΠΡΟΣΦΑΤΑ ΑΝΟΣΤΕΛΛΟΝΤΑΙ
 κατὰ μῆνα ὑπὸ τῆς Ἐπιμελεως
Η ΦΙΛΗ Δρ. 1,40
 Τοῖς ἀγοράζουσι κιβώτια γίνεται ἐκπτώσις

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Θ. ΣΧΙΝΑ
 Ἐργατάργου τοῦ Μηχανικοῦ
ΟΔΟΠΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ
 ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΠΗΛΗΨΟΥ, ΝΕΑΣ ΟΡΟΣΤΙΚΗΣ
 ΓΡΑΜΜΗΣ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
 ἐπισημειώσαν
 Περιγραφή νέας ὁροστικῆς γραμμῆς δρ. 2,50.
 Πρῶτον καὶ δεύτερον τεύχος τοῦ ὁδοπορικοῦ
 τῆς Μακεδονίας ἐκάτερον δρ. 2,50.
 Τυποῦται
 Τὸ τρίτον καὶ τελευταῖον τεύχος τῆς Μακεδο-
 νίας.
 Ἀπαντα εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον
ΚΑΡΟΛΟΥ ΒΙΑΜΠΕΡΡ

ΑΔΕΛΦΟΙ ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΙ
 ΕΜΠΟΡΟΙ. Ὁδὸς Ἐπαγγελιστρίας. Μεταξὺ Μη-
 τροπέως καὶ ὁδοῦ Ἐρμού.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ
Ἐξεδόθησαν
 58.) Τὸ Δέφρεσαι, ἱατρικὴ πραγματεία τοῦ Η.
 Fouquier, μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ γαλλικοῦ ὑπὸ
 Ἀναστασίου Α. Παπαδοπούλου. Ἀθή-
 ναι. Σχῆμα 8ον, σελ. 180.
 59.) Ἐγκέφαλος καὶ ψυχὴ, μελέτη Ἰγνα-
 τίου Μοσχάκη, ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῷ φιλολο-
 γικῷ συλλόγῳ «Παρνασσῶ». Ἀθήναι. Σχῆμα
 8ον, σελ. 19.
 60.) Φραγκίσκη, διήγημα κατὰ τὸ γαλλικόν,
 ὑπὸ Νικολάου Γ. Μουσοῦρη. Λεψία. Σχῆ-
 μα 16ον, σελ. 57.
 61.) Ἐκθέσις τῆς διαχειρίσεως τοῦ ὀρφανο-
 τροφείου Καντζήκωστα, διὰ τὸ ἔτος 1886. Ἐν
 Ἀθήναις 1887. Σχῆμα 8ον, σελ. 24.
 62.) Τὰ μαγνητικὰ καὶ πνευματικὰ φαι-

ΣΙΔΗΡ. ΑΘΗΝΩΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ. ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΑΜΑΞΟΣΤΟΙΧΙΩΝ ΕΠΙΒΑΤΩΝ

Γραμμὴ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΚΟΡΙΝΘΟΥ-ΝΑΥΠΑΓΙΟΥ
 Π. Μ. Ἐκ Πειραιῶς ὄρ. 7. Ἀθηνῶν
 7.35 δι' Ἐλευσίνας, Μεγάρων, Καλαμαχι-
 ου, εἰς Κόρινθον 11.15. Ἐκ Κόρινθου 12
 διὰ Νεμείας, Μυκηνῶν εἰς Ἄργος 2.40. Ναύ-
 πλιον 3.15. Μύλων 3.35. Μ. Μ. Ἐκ Πει-
 ραιῶς 12.40. Ἀθηνῶν 1.15 μετὰ σταθμοῦ-
 σεις, ἕως τῆν πρώτων. Εἰς Κόρινθον 5.

Π. Μ. Ἐκ Κόρινθου 10.15 μετὰ σταθ-
 μεύσεων εἰς Ἀθήνας 2.05, εἰς Πειραιᾶ 2.40.
 Μ. Μ. Ἐκ Μύλων καὶ Ναυπλίου 12.10.
 Ἄργους 12.45 μετὰ σταθμεύσεις εἰς Κόρινθον
 3.30. Μ. Μ. Ἐκ Κόρινθου 4.10 μετὰ σταθ-
 μεύσεις εἰς Ἀθήνας 8.05. Εἰς Πειραιᾶ 8.25.

Γραμμὴ ΚΟΡΙΝΘΟΥ-ΑΙΓΙΟΥ-ΠΑΤΡΩΝ
 Ἐκ Κόρινθου δις τῆς ἡμέρας 11.40 π. μ. καὶ
 5.20 μ. μ. εἰς Κιάτον, Εὐλόκαστον καὶ Καμάρι
 ἐπιστρέφουσαι εἰς Κόρινθον τῆν 9.30 π. μ. καὶ
 3.40 μ. μ. σταθμεύουσαι ἐκτὸς τῶν ἀναφερο-
 μένων καὶ εἰς 7 διαμέσεις στάσεις.
 ΣΗΜ. Μεταξὺ Μύλων, Ἄργους, Ναυπλίου λει-
 τουργεῖ εἰδικὸν δρομολόγιον.
 Ἐκτὸς τοῦ ἀνωτέρου δρομολογίου ἐμπορικαὶ ἀ-
 μαξοστοιχίαι κυκλοφοροῦσι τρίς τῆς ἐβδομάδος
 μεταξύ Πειραιῶς, Κόρινθου, Ναυπλίου.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΤΕΑΤΟΚΗΡΙΑ

Ὡς γνωστὸν, ἐν Πειραιεὶ λειτουργεῖ ἀπὸ τινος
 ἐργοστάσιον στεατοκηρίων, ἐφαρμιλλον κατὰ πάντα
 ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ. Τὸ ἐργοστάσιον τοῦτο τοῦ κ.
ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ ΚΑΡΩΝΗ παράγει καθ' ἑκάστην
 χιλιάδα δεμάτων (μάτζων) στεατοκηρίων καλῆς
 ποιότητος καὶ εὐθηνῶν, με ἀβλαβὲς φῶς, καὶ διευ-
 θύνεται ὑπὸ τοῦ νέου κ. Κωνστ. Καρώνη, υἱοῦ,
 εἰδικῶς εἰς τὴν Ἑυρώπην σπουδάζαντος τὸν κλά-
 δον τοῦτον τῆς βιομηχανίας.

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Καπνικαρέας, ἔρῳ 22
 Εἰς τὸ κηροπλαστεῖον τοῦ ἴδιου κ. **ΑΡΙΣΤ. ΚΑΡΩΝΗ**

Ἐκ τῆς 1ης προσεχοῦς Σεπτεμβρίου ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ

διὰ ξενοδοχείου ὁλόκληρος ἢ ἀπέναντι τοῦ Νέου
 Θεάτρου μεγάλη οἰκία Κανάκη. Πληροφορία παρὰ
 τῷ ἰδιοκτῆτι.

νόκενα ὑπὸ Θ. Δομίνου. Ἀθήναι. Τεύχος 1ον,
 σχῆμα 8ον, σελ. 64.

ΟΔΗΓΟΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΜΟΥΣΕΙΑ
 Φυσιολογικόν. Τετάρτην καὶ Σάββατον 9-12 π. μ.
 Ἀκροπόλις. Ἀνοικτὴ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν. Μου-
 σεῖον Ἀκροπόλεως 9-12 π. μ. 2-4 μ. μ. Κατὰ
 Κορινθίαν μῆνον π. μ. Κεντρικὸν Μουσεῖον 9-12
 π. μ. 2-4 μ. μ. Τὴν Κυριακὴν μόνον π. μ. Συλλο-
 γαὶ Πολυτεχνεῖου. 10-12 π. μ. 2-4 μ. μ. Ἐπι-
 ροδῶνται αἱ Κυριακαὶ καὶ Δευτέραι π. μ. Ἐἰσόδος δρ. 1.
 Τὸ Σάββατον δωρεάν. Ἱστορικαὶ Συλλογαί. Δάμ-
 πρου, Καραπάνου, Σάχην. Προσιταὶ ἐκ' ἀσίας.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Ἄρτος Πάγος. Συνεδριάσεις 10 π. μ. Ἐφετερίον.
 1ον Τμήμα. Ἐφέσεις προτενικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἀπο-
 φάσεων, κατὰ Τρίτην, 2ον Συνοπτικαί, Πέμπτην, 3ον.

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟΝ ΔΙΑ ΠΑΣΑΝ ΜΗΤΕΡΑ

Παρά τοῦ ὑπόφαινόμενου ἐξεδόθη, εἰς ῥίκεται
 δι' εἰς πάντα τὰ βιβλιοπωλεῖα:

ΟΔΗΓΟΣ ΤΩΝ ΜΗΤΕΡΩΝ ΝΤΟΙ ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΩΝ ΒΡΕΦΩΝ

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νεωτέρων καὶ δοκιμωτέρων
 παιδιατρικῶν συγγραμμάτων τῶν
BOUCHUT, TERNIER, WEST, ALLIX κλπ.
 ὑπὸ
Κ. ΚΥΡΙΑΖΙΔΟΥ
 ἱατροῦ καὶ ὑψηλοῦ τῆς παθολογίας τῶν παιδῶν
 ἐν τῷ Ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

ΜΕΤΑ 21 ΕΙΚΟΝΩΝ ΕΝ Τῷ ΚΕΙΜΕΝῸ

Τόμος ἐκ 228 σελίδων εἰς 16ον σχῆμα.
 Τιμᾶται Δρ. 3.50. — Ταχυδρομικῶς Δραχ. 4.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Μέρ. α'. Ὑγιεινὴ τῆς ἐγκύου γυναίκος. — Μέρ.
 β'. Μετὰ τὸν τοκετόν. — Μέρ. γ'. Θήλασις. — Μέρ.
 δ'. Θήλασις διὰ τροφῶν. — Μέρ. ε'. Τεχνητὴ δια-
 τροφή. — Μέρ. ζ'. Μικτὴ διατροφή. — Μέρ. ζ'.
 Ἐτεραι τροφαὶ πλὴν τοῦ γάλακτος. — Μέρ. η'.
 Ἀπογαλακτισμός. — Μέρ. θ'. Πρώτη ὀδοντοφυΐα.
 — Μέρ. ι'. Ὑγιεινὰ μέρμυρα τοῦ σώματος κατὰ
 τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν. — Μέρ. ια'. Νόσοι τῶν
 παιδῶν.

Ὁ ἐκδότης **ΚΑΡΟΛΟΣ ΜΠΕΚ**

Συνήθεις Παρασκευῆν. Πρωτοδικεῖον. 1ον Τμήμα.
 Συνήθεις κατὰ Τρίτην, 2ον Συνοπτικαί, Σάββατον, 3ον
 Ἐμπορικαὶ καὶ 4ον Ἐφέσεις, Τετάρτην, 5ον Παινο-
 καί, Δευτέραν, Πέμπτην, Παρασκευῆν.
 Ὅραι συνεδριάσεως 3ον Τμ. καὶ Πλημμελειοδικεῖου
 10 π. μ. Τῶν ἄλλων 2 π. μ. Εἰρηνοδικεῖα. Α'. Βο-
 ρεῖου Πλευρᾶς. Τρίτην καὶ Σάββατον 9 π. μ. Β'.
 Δευτέραν καὶ Πέμπτην 2 π. μ. Νοτίου Πλευρᾶς Πα-
 ρασκευῆν 4 π. μ. Πταισματοδικεῖον. Δευτέραν καὶ
 Πέμπτην 9 π. μ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑΙ

Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη. Ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Δύο
 ἀναγνωστήρια 9-12 π. μ. 2-4 μ. μ. πλὴν τῶν ἑορ-
 τῶν. Δανεῖοντα βιβλία Τετάρτην καὶ Σάββατον. Βι-
 βλιοθήκη τῆς Βουλῆς. Ἀναγνωστήριον 9-12
 π. μ. καὶ 2-3 μ. μ. πλὴν τῶν ἑρῶν, καθ' ἂς συνε-
 δριάει ἡ Βουλὴ. Δανεῖοντα βιβλία κατὰ Σάββατον.
 Βιβλιοθήκη Παρνασσῶ. Προσιτὴ εἰς τὰ μέλη, τοὺς
 συνδρομητὰς καὶ εἰς πάντα αἰτήσαντα.

Table with 2 columns: Ημερομηνία (Date) and Ημέρα (Day). Rows include dates from April 7 to 13 with corresponding days of the week.

Ανατολή 5.4'. Δύσις 6.50'. Μέγεθος ημέρας 13.48'.

ΕΦΟΡΤΑΙ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

23 'Απριλίου. Τη ημέρα ταύτη τελεείται η μνήμη του 'Αποστόλου Μάρκου, οστις συνέγραψεν ἑλληστί, δεύτερος αὐτός μετὰ τὸν 'Απόστολον Ματθαῖον, τὸ κατ' αὐτὸν Εὐαγγέλιον.

27 'Απριλίου. Ὁ ἱερομόναχος Συμεὼν ἦτο πρῶτος ἐξάδελφος τοῦ Χριστοῦ, υἱὸς δὲ τοῦ Κλεώπα.

29 'Απριλίου. Οἱ 'Απόστολοι Ἰάκωβος καὶ Σωσίπατρος ἐχρημάτισαν μαθηταὶ τοῦ 'Αποστόλου Παύλου.

30 'Απριλίου. Ὁ 'Απόστολος Ἰάκωβος ἦτο ἀδελφὸς Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ εἰς ἐκ τῶν Δώδεκα, οὗς ὁ Κύριος ἐπωνόμασε Βοα ν α ρ γέε, τούτῳστιν υἱὸς βροντῆς, ὡς μεγάλους κήρυκας καὶ δεινοὺς τῆν θεολογίαν.

1 Μαΐου. Ὁ θεοφόρος οὗτος Προφήτης καὶ θρηνητικώτατος, ὁ ἐκ τῶν Μειζόνων προφητῶν, ἦν υἱὸς Χελίου τινός, ἐγενήθη δὲ ἐν 'Ανατολῇ ἐν γῇ Βενιαμὴν καὶ ἐκ κοιλίας ἐτι τῆς μητρὸς ἡξιώθη τῆς χάριτος τοῦ προφητεῖν.

ΜΙΚΡΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΓΧΩΡΙΑ

Ὁ Βασιλεὺς, ἡ Βασίλισσα, ὁ Διάδοχος καὶ ἡ Βασιλόπουλα Ἀλεξάνδρα, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ πολυαριθμοῦ θεραπείας, ἀπῆλθον εἰς περιόδιον ἀνά τὴν Πελοπόννησον τὴν παρελθούσαν Δευτέρα.

σπλῆς, μετ' ἐπιτυχεῖς ἐξετάσεις, εἰς τὸ ἀνώτερον τμήμα αὐτῆς, ἐνθα θὰ διανύσῃ διετείς σπουδὰς, μεθ' ἧς θὰ ἐξέλθῃ ἀξιωματικὸς.

Ἡ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου ἐπρότεινε ὡς καθηγητὴν τῆς κενῆς ἑδρας τῆς Ἀρχαιολογίας τὸν κ. 'Αντ. Οἰκονόμου, πρῶτον γυμνασιάρχον τοῦ ἐν Θεσσαλονικίᾳ γυμνασίου.

Ἡ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου ἐπρότεινε ὡς καθηγητὴν τῆς κενῆς ἑδρας τῆς Ἀρχαιολογίας τὸν κ. 'Αντ. Οἰκονόμου, πρῶτον γυμνασιάρχον τοῦ ἐν Θεσσαλονικίᾳ γυμνασίου.

Ἡ ἀγγλικὴ τράπεζα περιώρισε τὰς ἐξοφλήσεις αὐτῆς εἰς 2 ο). — Ἀρξάντης τῆ 15 τρέχοντος μηνὸς τῆς μεταξὺ 'Ελλάδος καὶ

Ῥουμανίας ἐμπορικῆς συμβάσεως, ἤρξαντο διαπραγματεύσεις μεταξὺ τῶν κυβερνήσεων τῶν δύο τούτων Κρατῶν πρὸς παράτασιν ἢ ἀνανέωσιν αὐτῆς.

Ἡ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου ἐπρότεινε ὡς καθηγητὴν τῆς κενῆς ἑδρας τῆς Ἀρχαιολογίας τὸν κ. 'Αντ. Οἰκονόμου, πρῶτον γυμνασιάρχον τοῦ ἐν Θεσσαλονικίᾳ γυμνασίου.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ

Ἡ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου ἐπρότεινε ὡς καθηγητὴν τῆς κενῆς ἑδρας τῆς Ἀρχαιολογίας τὸν κ. 'Αντ. Οἰκονόμου, πρῶτον γυμνασιάρχον τοῦ ἐν Θεσσαλονικίᾳ γυμνασίου.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Γ. Δ. Κ. Ζάκων θ ο ν. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὸς φιλικωτάτας ὑμῶν ἐνεργείας. Αἱ ἐκ. Ἡ παρομοιώσις σας πρὸς χελώνην εἶνε μετροφοσόνη, τὴν ὁποίαν οὐδ' αὐτὸς ὁ στίχος σας:

Παρακαλοῦμεν τοὺς ἐν 'Αθήναις κ. κ. συνδρομητὰς τῆς 'Εβδομάδος, ἐὰν τυχὸν δὲν κομίζηται αὐτοῖς τὸ φύλλον ἐκτὸς τῆς ἡμέρας τοῦ Σαββάτου, καθ' ἣν γίνεται ἡ διακομὴ, νὰ δηλώσῃ τούτο εἰς τὸ Γραφεῖον.

ΕΒΔΟΜΑΣ. ΠΑΡΑΤΕΙΑ Κ' Ε ΜΑΡΤΙΟΥ. ΠΑΡΑ Τὸ ΔΟΥΡΥΕΙΟΝ τῶν Ἑσπερίων καὶ Ἐναεῖ τοῦ Κρήνου. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: Εἰς τὸν Θεόν, ποίημα Ἀχλλίου Παράσχου. — Ἡ πεντηκονταετηρίς τοῦ καθηγητοῦ Σούτσου. — ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ. — ΕΚ ΡΩΜΗΣ. Εἰς θεὸς ἐνησικων, ὑπὸ Νεοκλέους Καζάκη. — ΕΣΠΕΡΙΝΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ: Ὁ ἐπίλογος ἐν Χαλκῇ. (συνέχεια) ὑπὸ Γ. Μ. Δ. — Ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία καὶ ὁ κ. Burnouf, ὑπὸ Ν. Σωφοκιάδου. — ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ: Εἰδικὴ Παθολογία καὶ Θεραπευτικὴ Κ. Λαυραῖ, ὑπὸ Ν. Γ. Δ. — Ἐν τῷ ΔΕΛΤΙῳ. Ἡμερολόγιον. — Ἐφορταί τῆς ἑβδομάδος. — Μικραὶ εἰδήσεις. — Ἰδιαιτέρως γράμματα. — ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ. Μαργαρίτα τῆς Καρ. Em. de Girardin.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ

[Ἀφιερῶται τῇ κυροδόλῳ ψυχῇ τοῦ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΡΑΣΧΟΥ]

Θεὸ, σφοδρὰ, δύναμι, Σὲ κράζουσι κλύτα μέρα. Κ' εἶνε τὰ ὑψιότερα ὀνόματα διὰ Σοῦ. Ὅμως μετ' ὁμορφότερο Σὲ κράζω ἐγὼ «Πατέρα», Δὲν εἶν' αὐτὸ ἀμολίτερο, δὲν εἶνε τὸνομά Σοῦ; Πατέρας Σὺ κ' ἐμεῖς παιδιὰ; λουλούδια τῆς χειρὸς Σοῦ. Ὁ 'Αβελ ἦτον τοῦ 'Αδάμ καὶ ὁ 'Αδάμ δικός Σοῦ...

Πατέρας ὄχι μετ' ὁνοῦ καὶ μετ' ἡλικίας μόνο, Ἄλλὰ πατέρας στὴν καρδιά, καὶ πειὸ πολὺ στὸν πόνο. Καὶ στὴν ἀγάπῃ, ἐπειὸ ἀγάπῃ ὁδὸς εἶσαι. Κ' ἐμεῖς ἀγάπῃ εἴμεθα. Πατέρας μας καλεῖσαι. Πόσαις φοραῖς βλάπεις Θεὸ κρυμμένον ἢ ματιὰ μου, Μὲσ' ὅτῃς ψυχῆς μου τὸ βυθὸ, βαθεῖα μὲσ' στὴν καρδιά μου!

Τὴν γέννησί Σοῦ πάχυνε νὰ βροῦν σκοτεινότερα. Νυχτιάς τὴν βλέπουσι οἱ μωροὶ ἐμεῖς καὶ Σὺ πατέρα... Ναί, ἡ ἀγάπῃ Σ' ἐπλάσας, ἐπλάσθης μοναχός Σοῦ... Δὲν ἠμπορεῖς τὴν φύσιν Σοῦ, τὸ εἶναι Σοῦ ν' ἀρνήσαι! Παρακαλῶ ποὺς ἠμπορεῖ νὰνε θεὸς δικός Σοῦ; Ἄν τὴ ἀγάπῃ Σ' ἐπλάσας, ἐπλάσθης μοναχός Σοῦ...

Τί μύρα ξένα καὶ γλυκὰ ἢ μνήμη Σοῦ ἀφίνει. Τί ὁμορφιάς ἀγνωρίζεις τὸ ὄνομά Σοῦ δίνει! Τὸ λέγει ὁ ἀμαρτωλός, ὁ γὰρος πρὶν τὸν πάρη. Καὶ κάμνει ἀκαλοπάτι τοῦ τοῦ τάφου τὸ λιθάρι, Παραμερίζ' ὁ θάνατος κ' ἐκεῖνος ἀνσβαίνει. Καὶ βρίσκει τὸν Παράδεισον καὶ φῶς στὸ φῶς τοῦ μπαίνει.

Πόσο γλυκὰ ὅταν θρηναῖ θυμοῦμαι τὸ Θεὸ μου. Πῶς γίνεται τὸ δάκρυ μου δροσιὰ στὸ βλέφαρό μου! Ἡ πίκρα ὅπου μ' ἐρρίψε χάραξ μου δίνει γῆνη. Καὶ χροσαλίδα γίνεται τῆς λύπης τὸ σκουλήκι. Πετιεμ' ἀπὸ τὸν ὠκεανὸ καὶ βρίσκω στ' ἀρογιάλι, Λουλούδια, δέντρα καὶ σκιάς, κ' ὄσους μ' ἀφήκαν πάλι!

Καὶ ὅλ' αὐτὰ τὸ χέρι Σοῦ, Πατέρα μου, χαρίζει. Σ' ἀρνίεται ὁ μωρός σφοδρὰ, μακρὰ τοῦ σ' ἐφορίζει, Γιατ' ἔχει τυφλὰ στὴν καρδιά, καὶ ὅταν δὲν βλέπῃ ἐκείνη. Κ' ἡ λαμπρὴ τοῦ προσώπου Σοῦ, καὶ αὐτὴ ἀκόμη σβύνει! Καὶ λένε τοὺς τυφλοὺς, τυφλός... αὐτοὶ χωρὶς νὰ ἰδοῦνε, Μὲ τὴν καρδιά τοὺς βλέπουσι ἐκεῖνοὺς π' ἀγαποῦνε.

«Θεὸς» δὲν εἶνε, κράζουσι στὴν ἀσέβῃ τοὺς φρένα. Πῶς! γιατί ἔχουν οἱ τυφλοὶ τὰ βλέφαρα κλεισμένα, Δὲν εἶνε, δὲν ὑπάρχουσι, ἥλιος, πουλιά, λουλούδια; Πλὴν βλέπουσι τὸν τραγουδιστὴν ἐκεῖνοὺς στὰ τραγούδια. Βλέπουσι τὸ φῶς στὴ ζέστη τοῦ κ' εὐφραίνεται ἡ καρδιά τοὺς, Βλέπουσι καὶ τὰ τριαντάφυλλα, τὰ δειγνὴ ἢ μυρωδιὰ τοὺς!

Καὶ τὸ Θεὸ ποῦ θαύματα τὸ ἐνα σ' ἄλλο ἐπῆνω. Χειροπιαστὰ κηρύττανε, οἱ δούστομοι, ἀρνιούνται. Αὐτοὶ δὲν βλέπουσι μετ' ὀφθαλμοῦ τὸν ἄλλου πλάνο, Δὲν βλέπουσι μετ' ὀφθαλμοῦ μετ' ὀφθαλμοῦ δὲν γυμνασίου. Τὸν θέλου, μετ' ὀφθαλμοῦ τὸν νὰ τὸν ἀφλάσσουν. Κι' ἀφοῦ τὸν θεὸν καλὰ, καλὰ, Θεὸ νὰ τὸν ἀφλάσουν!

Μὲ τὴ ψυχῇ στὰ χεῖλιά μου αἰώνια σὲ κράζω. Μακρὰ Σοῦ, ὅπου κ' ἂν σταθῶ καὶ βρίσκομαι, στενάξω. Καὶ ὅταν σκύφω καὶ φιλοῦ ἀκόμη τὰ παλιὰ μου, Ἐσὲν ἀνήσυχος ζητεῖ καὶ τότε ἡ καρδιά μου. Καθὼς ζητεῖ ὁρῶμο νὰ βρῇ καὶ τοῦ τυρλοῦ τὸ βῆμα, Ἀκτινα ἢ τριαντάφυλλα καὶ τὸ καράβι κύμα...

Ναί, ὅπου εἶμαι καὶ βρεθῶ πανταῖ Θεὸ φουρνῶνω. Ἐσὲνα καὶ εἰς τὴ χάρα, Ἐσὲνα καὶ στὸν πόνο. Μὲ ἀνοιγμένη τὴ ματιὰ, μετ' ἡ ματιὰ κλεισμένη. Καὶ σ' ὄνομα τοῦ ἡ ψυχῇ μὲσ' στὸ κορμὶ δὲν μνεῖ. Κι' ὅταν ὁ φθόνος μετ' ὀφθαλμοῦ καὶ τ' ἄδικο μετ' ὄνομα. Παντοῦ Σ' εὐρίσκω ἡ καρδιά τοῦ μοῦδῶσε Σὲ φέρνει!

Χωρὶς ἐσὲνα τίποτα κ' ὅλα μαζὶ Σοῦ μόνο. Μακρὰ Σοῦ θὰ ἐπέτανα τὴν γὰρ, χαρὰ καὶ χράνο, Ἄθανατ, ἀφῶτῃ καὶ Ὅμηρικὸ στεφάνι. Μόνο—συχώρησε, Θεέ;— ἐνὸς παιδιοῦ Σοῦ πλάνη, Ἄν μοῦλεῖαν ἢ τὸ Θεὸ, ἢ στὴν Ἑλλάδα μνήμα, Δὲν ξέρω ποῦ θὰ πῆγαυε τὸ δειγνῶμό μου βῆμα.

Τί λέγω, τί; ἂ, βλάσφημη ἀγάπῃ δὲν μ' ἀφίνει. Ὅταν Ἐσὲνα ἀγαπῶ, δὲν ἀγαπῶ κ' ἐκείνη; Κοιτὰ Σοῦ πάλι θὰ τὴν βρῶ μετ' ἡ παλὰ τῆς χάρι, Στῶ Ἀγγιλέα τὴ μορφή, στο μᾶτι τοῦ Κανάρη. Πότε, Θεέ μου, θὰ γάρῃ Ἐσὲνα ἡ καρδιά μου; Πλὴν τῆς μὲσ' στὸν τάφο μου κρυμμένα τὰ φτερά μου.

Ἄχ, νὰ Σὲ ἰδῶ ἢ ὄψι Σοῦ τὸ φῶς μου νὰ τυφλώσῃ. Κ' ἡ τύφλωσίς μου ἄλλο φῶς, γὰ Σὲνα νὰ μου δώσῃ. Τὰ στήθη ποῦ μου πάγωσε ὁ κόσμος νὰ θερμάνω. Πόσο καρὸ τὴν ὄψι Σοῦ μετ' ὀφθαλμοῦ τῶν ἀνθρώπων γάνω. Καλοῦνε γὰρ τὸ φτερό ὅπου τὴ σάρκα ὀργνεῖ. Καὶ λένε θάνατο τὸ φῶς ποῦ τὴ μορφή Σοῦ δειγνεί!

Νὰ Σὲ ἰδῶ τί τρομερὴ ἀδύσσο ἐπιθυμία. Νὰ ἰδῶ μέσα στὰ μάτια Σοῦ τὸν ἥλιο καὶ τ' ἀστέρια. Ἀπὸ τὴν λάμψη τοῦ νὰ πῶ χάρα κ' ἄθανατῖα, Καὶ ν' ἀγκαλιάσω τὸ Θεὸ μετ' ὀφθαλμοῦ τῶν χερίων. Νὰ ἰδῶ σὲ σκότῃ κ' ἀσπράταξ, τὸ χαμογέλιο ἐκεῖνο, Ὅπου τὸ πρῶτο γέννησε τριαντάφυλλο καὶ κρίνο!

Ἐκεῖ θ' ἀκούσω τὴ φωνὴ ποῦ μ' ἐνα λόγο μόνο, Πλάττει τῆς μάννας τὴν καρδιά, τὸν κεραῖνο, τ' ἀπῶνοι. Ὅλα νὰ ἰδῶ σὲ μετ' ὀφθαλμοῦ κ' ἀμέτρητο τὸν χρόνο. Καὶ κάτω ἀπὸ τοῦ θρόνου Σοῦ τὸ φῶς, τὸ γὰρ σκόνη. Κ' ἡ σκόνη αὐτῇ νὰ γίνεται φτερά, πουλιά, λουλούδια, Κρῶα κ' ἄθανατα νερά κ' ἑγγελλικὰ τραγούδια...

Ψέμματα λένε, φέμματα ὄχι δὲν εἶνε πόνοι. Δὲν εἶνε ἀρρώστια, ξενιτεῖα καὶ θάνατος καὶ τρόμος, Κι' ἂν μποῦν στὰ φύλλα καρδιά, μᾶς ποῦ ἡ ψυχῇ βίβνει, Δὲν τὴν νικοῦνε τὴ χάρα, γιατί εἶν' αὐτὴ ὁ νόμος. Ὁ, τὴν ἀθανάτη ζωὴ σπῆμι δὲν τὴ νεκρῶνε. Περνᾷ ἐκείνη κ' ἡ γὰρ βαθεῖτερα βίβνει!

Ναί· είναι τηλεσκόπιο γιά τή χαρά· ὁ πόνοσ·
Ἡ δίψα ποῦ καί τὸ νερὸ γλυκύτερο τὸ κάνει·
Σκάφτει αὐτόσ κ' ὑψώνεται τὸ ῥόδο τοῦ λειμῶνοσ,
Καί μᾶσ χαρίζε τή ζωὴ ἀνίσωσ μᾶσ πεθάνῃ.
Γιατί, ὅταν πεθάνωμε, μονάχα τότε ζοῦμε·
Πάλι ἀνταμονόμεθα μ' ἐκεῖνοσ π' ἀγαποῦμε!

Θάρτετὸ σπόρο· πλὴν ἡ γῆ μὲ τὸν καιρὸ ἀνοίγει,
Βελανιδιά γεννᾷ φηλὴ καί μὲ τ' ἀστέρια σμίγει.
"Αχ! ὅ,τι θάρτομε στή γῆ δὲν εἶν' ἀποθιμμένο·
Πάλι ἀνάφτει τὸ κερί ποῦ κείτεται σθυσμένο,
Κι' ὅταν τελειόνη στή φωτιά, δὲν γάνεται κι' ἄν σθένῃ·
Ἡ φλόγα γίνεται καπνοσ κι' ἀπάνω ἀνεβαίνει . . .

"Ω, φαντασθῆτε τή χαρά, τὴν ἀγνωσθῆ, τή θειά,
Χαρὰ ποῦ δὲν ἐγνώρισε φυγῆ ποτὲ καμμία,
Νὰ ἰδῆτε ὅ,τι ἐκρύφτε στοῦ χῶμα τάφοσ κρύοσ,
Ἐκείνοσ ποῦ ἐχάσατε γιά πάντα, αἰωνίωσ·
Τὴν μάννα, τὸν πατέρα σας, ἀδελφί' ἀγαπημένα,
Καί πάποσ ποῦ δὲν εἶδατε ποτὲ καιρὸ κένενα!

Νὰ σενετ' ἐξαφνα μωριτιά καί Χερουβεὶμ νὰ βγαίνῃ·
Νὰ πέφτῃ στὴν ἀγκάλῃ σου καί νὰνε αὐτὸ παιδί σου·
Ν' ἀκούσ τραγοῦδι ἀγγελικὸ ἀπὸ κιτρι' ἀνθισμένη
Καί εἰσ ἀγγέλου πρόσωπο νὰ ἰδῆσ τὴν ἀδελφὴ σου . . .
Κι' ὅπου στραφῆσ, σ' ἀθάνατο καί στοῦ δικό τουσ σχῆμα,
Νὰ βλέπῃσ φίλοσ ποῦ νεκροῦσ ἐφιλιήσεσ στοῦ μνήμα!

"Ω, τὴν ἀντάμωσι αὐτή, αὐτὴ τὴν εὐτυχία,
Ποῦ δὲν τὴν εἶδε ἡ καρδιά καί νοῦσ δὲν τὴνε φθάνει·
Αὐτὴ τὴ δεῦτερη χαρὰ γεμάτη ἀθανασία,
Ποῦ μόνον ὁ Θεὸσ μπορεὶ νὰ δώσῃ καί νὰ κἀνῃ!
"Οπου κ' οἱ ἀγγελοὶ αὐτοὶ ζηλεύουνε ἀκόμα,
Γιατί δὲν εἶνε χωρισμοσ εἰσ τ' οὐρανοῦ τὸ δῶμα . . .

"Αχ, τί χαρὰ· μέσα σὲ φῶσ κι' οὐράνια λουλούδια,
Μπρὸσ σὲ Θεοῦ χαμόγελο καί σὲ νεροῦ τραγοῦδια,
Νὰ σφίγγῃσ ὀλοζώντανοσ, νὰ σφίγγῃσ στὴν ἀγκάλῃ,
"Οσοσ ἐβάλανε στή γῆ τὴν τρομερὴ καί κρύα
Κι' ἀγαπημένωσ σου φωνὴ νὰ ξανακούσῃσ πάλι·
"Ω, τί κατακλυσμοσ χαρᾶσ, τί βάθοσ εὐσπλαγγγία!

Νὰ βλέπῃσ μέσα στὴν Ἐδέμ καί μέσα στὴ χαρὰ τῆσ,
"Ολη τὴ γῆ στὸν οὐρανὸ, χωρὶσ τὰ μνήματά τῆσ·
Φύσι γνωστὴ καί ἀγνώριστῃ ὀλόκερη τὴν κτῆσι·
Σὲ περιβάλλει ἀτέλειωτο· πλὴν δίγωσ κυπαρίσσι . . .
Γιατί δὲν κλαῖν' ἐκεῖ ποτὲ· ἄ, ὄχι· κλαῖνε, κλαῖνε,
Ἄλλῃ δροσιὰ, χαρὰ Θεοῦ, τὰ δάκρυα ἐκεῖ τὰ λένει!

Καί νᾶρχωνται οἱ φίλοσ σας ἐκεῖ γιά νὰ σας δοῦνε·
Νὰ σας ῥωτοῦνε γιά τὴ γῆ καί γιά τὴ γειτονειά τουσ·
Τὴν δεξιὰ σας ἤρωσ μὲ ἀγάπη καί νὰ κατατοῦνε,
Ποῦ σὲ τραγοῦδια εἶδατε κι' αὐτοῦσ καί τ' ἄγραμά τουσ.
Νὰ βλέπῃσ ὀλοζώντανωσ τὰσ γενεαίσ κι' ὀλα μαζὴ τὰ χρόνια,
Κι' ὀλων μαζὴ τῶν Παρνασσῶν τὰ πεθαμμέν' ἀηδόνια . . .

Θνητοῦσ νὰ ἰδῆτε τοῦσ Θεοῦσ στοῦσ κάμποσ τοῦ ἀπειροῦ,
Ν' ἀκολουθοῦν τὸν Πλάστη τουσ τὴν λύρα τοῦ Ὁμήρου·
Κ' εἰσ δέντρα καταφώτιστα καί ἀπὸ δάφνησ θόλοσ,
"Ολη τὴν Ἰλιάδα σας, τοῦσ ἤρωασ τῆσ ὀλοσ
Χωρὶσ κοντάρι· ἐπειδὴ εἰσ τ' ἅγια ἐκεῖνα μέρη
Κι' ὁ Ἀχιλλέασ γιά σπαθὶ ἀνθὸ κρατεῖ στοῦ χέρι . . .

Τί εὐσπλαγγγία· ἀγγελοσ νὰ γίνεται ἡ σκόνῃ,
Κι' ἀπ' ἀστρο σ' ἀστρο νὰ πετᾷ, ὅπου στραφῇ ἡ ματιὰ του·
Καμμιὰ φορὰ καί εἰσ τῆσ γῆσ τ' ἀστέρι νὰ σιμῶνη
Καί στοῦ Σταυροῦ τοῦ τάφοσ του νὰ πέφτουν τὰ φτερά του . . .
Νὰ βλέπῃσ μέρη θλιβερά κι' ἀγαπημέν' ἀκόμα·
"Αχ, νὰ ἐχάσῃ δὲν μπορεὶ τὸ χῶμα τ' ἄλλο χῶμα!

Ἀλήθεια, ἀλήθεια· καί αὐτοῦ τοῦ οὐρανοῦ ἡ χάρι,
Ἀπὸ τὴ μνήμη μασ τὴ γῆ δὲν ἔμπορεῖ νὰ πάρῃ,
Γιατί ἀγάπη θλιβερὴ, παρῶξενῃ μᾶσ δένει.
Μὲ τὰσ μεριάσ ποῦ ἡ καρδιά ἐκτύπα πικραμμένη . . .
Ναί· θέλω γῆ στὸν οὐρανὸ κι' ἄς ἔτῃνε μῆτρυνιά μου
Καί μ' οὐρανοῦ χαμόγελο δάκρυ τῆσ γῆσ σιμά μου!

Κλεισθῆτε, μάτια, γρήγορα, ἐπάνω ν' ἀνοιγῆτε,
Γῆ κι' οὐρανὸ, ὀλα μαζὴ, σμιγμένα νὰ τὰ ἰδῆτε·
Ἐδῶ τὴν βνοιξί, ἐκεῖ δροσιὰ καλοκαίρι,
Κοντὰ του τὸ φθινόπωρο μὲ Ἀπριλιοῦ ἀγέρι.
Κ' ἐμπρὸσ εἰσ ὀλα τὸ Θεό· ἄ, κ' ἡ ἀθανασία,
Μιὰ μόνῃ, μιὰ εἶνε στιγμὴ σὲ τόση εὐτυχία!

Καί νὰ κυτᾷτ' ἐδῶ αὐγῆ, τὸ δαίλι πάρα πέρα,
Παρέκει νύχτα ὀλόφωτῃ κι' ὀλα μαζὴ ἡμέρα.
Βαθεῖα εἰρήνη καί χαρὰ· καί κάπου, κάπου μόνο,
Κένενα στεναγμὸ γλυκὸ γιά περατμένο πόνο . . .
Κρύα νὰ πίνετε νερὰ σ' ἀθάνατα ῥυακία·
Τροφή . . . Ἐκεῖ δὲν σφάζουνε ὡσάν ἐδῶ τ' ἀρνάκια!

Ναί· ὅ,τ' ἡ τολμηρότερη καρδιά ἔχει ρεμβάσει,
Ἐένο, κρυφὸ, ἀγνώριστο, θὰ ἰδῆ καί θὰ τὸ πιάσῃ.
Ἐρωτὰ· ἄλλον ἐρωτὰ! δροσιὰσ κι' ἀκτίνασ κόρη·
Ἄλλῃ ζωὴ, ἄλλα πουλιὰ καί θάλασσασ καί ὄρη,
Καί ὅ' ἀκτινοβολῇ παντοῦ, ὅπου στραφῇ ἐμπρὸσ τῆσ,
Ἡ ὁμορφιά τῆσ Παναγιάσ κι' ὁ μυστικὸσ Γυῖὸσ Τῆσ!

"Οταν ἀπὸ τὴν ξενιτεὶα μὲ τὰ παντὶ σχισμένα,
Καράβι μπαίνῃ ὀλόγαρο στὸν πατρικὸ λιμένα,
Ἀντιλαλεῖ ἀπὸ χαρὰ ἡ ἀμμουδιά, καί χίλια
Ἀνοίγουν γελῆσ γιά φίλι καί σείνονται μαντυλία·
Ἐδῶ φιλοῦνται ἀδελφοὶ καί λίγο πάρα πέρα,
Μάνν' ἀγκαλιάζει τὸ παιδί καί κόρη τὸν πατέρα!

Ἀνίσωσ εἶν' αὐτὴ χαρὰ, τί θενά εἶν' ἡ ἄλλῃ,
Ἡ ἄλλῃ, ποῦ κ' εἰσ ὄνειρο ποτὲ δὲν εἶδε μάτι,
Ἐκεῖν' ἡ τρέλλα τῆσ χαρᾶσ, νὰ ξανασμίξῃσ πάλι,
"Οσοσ ἐκῦτταξῃσ νεκροῦσ στοῦ τάφοσ τὸ κρεβάτι·
Νὰ σὲ φιλοῦνε ζωντανὰ εἰσ τ' οὐρανοῦ τὸ δῶμα
Τὰ χεῖλι ὅπου ἔκλεισε καιροσ καί Χάρου χῶμα . . .

"Αχ, ὅ,τι νοιῶνω στὴν καρδιά, τοῦ κάκου, δὲν τὸ γράφω,
Καί τὴν εἰκόνα τ' οὐρανοῦ μὲ χῶμα γῆσ τὴν βάρφα.
"Οφι πρὸσ ὄφι τὸ Θεὸ ἀκόμη δὲν τὸν εἶδα
Κ' ἐξέγασα τόσο καιρὸ στὰ ξένα τὴν πατρίδα . . .
Δὲν μὲ ἀνοῖγουν τῆσ ζωῆσ τὰ πάθη, αἰ ὀδύνη·
"Α, τί ζωὴ θὰ ἦν' ἐκεῖ· θὰ εἶναι; Εἶναι, εἶναι!

Τὴν βλέπῃσ ὅταν τὴ ματιὰ στὸν οὐρανὸ ὑψώνῃ,
"Οταν σὲ τάφο στέκεισαι, ὅταν ἀκούσ καμπάνα,
"Οταν πατέρασ γίνεσαι, ὅταν ἐχθρὸ γλυτόνησ,
"Οταν πατρειεύῃσ ὄρφανῃ κι' ἀκόμη ἔχῃσ μάννα . . .
Καί σέρνησ κάτω, εἰσ τὴ γῆ, τὸν οὐρανὸ μαζὴ σου,
"Οταν βρίζῃσ τὸ Θεὸ βαθεῖα μέσ' στὴ ψυχὴ σου!

Κι' αὐτὸ δὲν εἶνε στοχασμὸσ ποῦ φῶσ ἀφίνει πλάνο·
Ταξείδεφα μὲ τὴ ψυχὴ συχνὰ ἐκεῖ ἐπάνω·
Ἡ Πιστισ μοῦδωσε φτερά καί μ' ἀνοίξε τὴ θύρα
Καί εἶδα ὀσα τραγοῦδι στὰ χέρι μου ἡ λύρα.
Μὲ πόσοσ δὲν ὠμίλησα νεκροῦσ μου ἀγαπημένωσ,
Καί πόσοσ δὲν ἐγνώρισα στὴν ὄφι μόνο ξένωσ!

Εἶδα ἐκεῖ καί τὴ Σαπφὸ σὲ ροδοδάφνησ στρωῖμα,
Ἐραῖα σὲν τοῦσ στίχοσ τῆσ ἐμπρὸσ μου νὰ προβάλλῃ·
Εἶναι ἡ λύρα τῆσ ὕμνῃ ἀπὸ τὸ κύμ' ἀκόμα,
Πλὴν τὴν ἀνάφτου· ἡ φωνὴ καί ὁ Θεὸσ ποῦ ψάλλει.
Ψάλλει, καί παύουν τὰ πουλιὰ, τὰ Χερουβεῖμ, τ' ἀγέρι,
Κι' ἀγγελικὸ τὴ λύρα τῆσ τινε στηρίζει χέρι . . .

Ποιοὶ πόνοι, ποιά μαρτυρία τῆσ γῆσ κι' ἀπελπισία,
Μπορεὶ νὰ μετρηθῇ μ' αὐτὴ τὴν ἀφραστὴ εὐτυχία;
Ἀθάνατοι ἄν ἡμεθα — καί εἰμεθα — τὸ ξέρω,
"Ολα τὰ βάσανα μπορῶ μονάχοσ μου νὰ φέρω.
"Ας ἔλθουνε· τὴ μαῦρη γῆ τοῦ τάφοσ μου ἀρίνω,
Κάνω φτερά, καί γίνωμαι τοῦ Παραδεισοῦ κρῖνο!

Εὐλογημέν' ἡ χάρισ Σου, Θεέ μου· Σὺ τὴ δίνεις,
Τέτοια χαρὰ, τέτοια ζωὴ, στὸν ἄνθρωπο, στοῦ χῶμα·
Σὺ τὴν ἀθανασία Σου νὰ χαίρεται ἀφίνεις
Καί τὸ σκουληκὶ δέχεται στοῦ ἀφραντοῦ Σου δῶμα . . .
"Αχ, ἡ Ἐυεργετίασ Σου ποῦ στὴν καρδιά σκορπίζεις,
Ταῖσ ἀγαμεῖδει τὸ καλὸ μονάχα ποῦ· χαρίζεις!

Τοῦσ στίχοσ τοῦτοῦσ ἔγραφα, ὀλίγο πρὶν Σὲ χάσω,
Ἀδελφί μου, ἀκόμα·
Θυμᾶσαι; ἤλθα σκεπτικὸσ, χλωμὸσ νὰ στοῦσ διαβάσω·
"Αχ, ποῖο νὰ μᾶσ τὸ ἔλεγε κείνη τὴν ὥρα στόμα
Πὼσ ἄλλωσ δὲν θὰ πρόφθανε ν' ἀκούσῃσ ἀπὸ ἐμένα . . .
Σεργικημένωσ μ' ἀκούγεσ, μὲ μάτια δακρυσμένα·

Καί μοῦ εἶπεσ· « γρήγορα κ' ἐμεῖσ θὰ μποῦμε μέσ' στοῦ χῶμα·
Μὰ καθῶσ λέει θὰ σμιζόμε εἰσ τ' οὐρανοῦ τὸ δῶμα! »
Νὰ δῶσ' ἡ χάρισ τοῦ Θεοῦ· ἡ κἀτὴ ἡ ἀπάνω,
"Οπου κι' ἄν ἔνε νὰ Σὲ ἰδῶ καί πάλι σὲν πεθάνω.
(Ἐγραφοσ κατὰ τὸν Νοῦμβριον τοῦ 1885.)

ΑΞΙΛΑΕΤΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Η ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΟΥΤΣΟΥ

Ὁ κόσμοσ τῶν γραμμάτων καί τῆσ ἐπι-
στήμησ σεμνὴν ἦγεν ἑορτὴν κατὰ τὴν παρ-
ελθοῦσαν Τετάρτην, καθ' ἣν πενήτηντα ἀ-
κριβῶσ συνεπληροῦντο ἔτη, ἀφ' ὅτου, νεα-
ροσ λόγιος, ὁ Ἰωάννησ Σούτσοσ ἐκαλεῖτο νὰ
διδάξῃ τὰ πρῶτα τῆσ νομικῆσ ἐπιστήμησ
μαθήματα εἰσ τὴν πρῶτην νεολαίαν τῆσ
ἀναγεννηθείσασ Ἑλλάδοσ. Ἀλλὰ τοῦ νεα-
ροῦ λογιῦ τὴν νοήμονα κεφαλήν ἐπηργύ-
ρωσαν διὰ λευκῶν μαλλίων οἱ χρόνοι, καί
ἤδη, πολλοὶ ἐπίσημ, ἀρχαῖοὶ τοῦ μαθηταὶ
περικύκλουν μετὰ τῶν νέων τὴν καθέδραν
τοῦ σοφοῦ διδασκάλου καί περιβαλλοῦν φι-
λοστοργῶσ διὰ βλεμμάτων θαυμαστικῶν τὴν
εὐγενῆ καί σεβασμίαν ὄψιν του.

Διότι δὲν εἶνε μόνον τὸ ἀμετρον αἰσθημα
τοῦ σεβασμοῦ, ὅπαρ αἰθανόμεθα οἱ πάντεσ
πρὸσ τὸν γηραιὸν καθηγῆτην, τὸν ἀραιφνῆ
πατριώτην, τὸν ὑψηλόφωνα ἀντιπρόσωπον
γενεῖασ ἀποσεβεννυμένησ φεῖ! ἡμέρα τῆ ἡμέρα·
ἄλλο αἰσθημα στοργῆσ βαθύτερον συνδέει
πάντα παλαιὸν ὀμιλητὴν, ἡ φίλον ἡ γνῶ-
ριμον πρὸσ τὸν πρεσβύτερον, καί ἐν μόνον ὀ-
νομα εὐρίσκομεν εὐάρμοστον δι' αὐτόν, τὸ
τοῦ πατροῦ, διὰ τὰ πατρικὰ αἰσθηματα
ἀτίνα τρέφει καί οὗτοσ πρὸσ πάντα τοῦ κα-
λοῦ ἐργάτην, εἰσ τὰσ σοφὰσ τοῦ συμβουλάσ
προστρέχοντα.

Ἡμῖσ αἰὼν διέρρευσε καί μυριάδεσ
νέων παρῆλλον πρὸ αὐτοῦ, ἀποκομίζοντεσ
σοφὰ διδάγματα καί εὐλογοῦντεσ τὸν δο-
τῆρά των, αὐτοῦ δὲ δὲν ἀπέκαμ διδάσκων
καί φωτίζων. Καί τὸν ἔβρεν ἐπι τῆσ ἔδρασ
του ἡ εὐοίωνοσ πενήτηκονταετηρίσ καί αἱ
θερμαὶ εὐχαί καί τὰ εὐχαριστήρια τοῦ
Ἐθνοσ ὀλοκλήρου, οὗτινοσ εἶνε ὁ ἀρχαῖο-
τεροσ τῶν διδασκάλων.

Ἀπὸ τῆσ πρωίασ τῆσ ἐπισήμου ἡμέρασ
συνωστίζοντο ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆσ Νομικῆσ
Σχολῆσ οἱ μαθηταὶ του, ὀλοὶ οἱ νέοὶ καί
πλείστοὶ ἐκ τῶν παλαιῶν. Ὅτε, βαθεῖωσ
συγκεινημένοσ ἀλλὰ λάμπων ἐκ χαρᾶσ —
διότι εἶνε δῶρημα θεῖον ἡ ἑορτὴ, ἥτισ πρὸσ
τιμὴν του ἐτελεῖτο — εἰσῆλθεν εἰσ τὴν αἰ-
θουσαν, ἔπευφήμησαν χειροκροτοῦντεσ οἱ
πάντεσ. Τῷ προσεφώνησαν δὲ δύο ἐξ ὀνό-
ματοσ ὀλων φοιτηταί, καί ἀντεφώνησεν ὁ
καθηγητῆσ, εὐχαριστῶν οὐ μόνον διὰ τὴν ἐκ-
δήλωσιν τῆσ ἀγάπησ καί συμπαιθείασ, ἀλλὰ
καί διὰ τὸ ὅτι ἀπρὸ δύο γενεῶν διατελῶν
καθηγητῆσ, οὐδέποτε ἐλαβε τὴν ἐλαχίστην
ἀφορμὴν πικρίασ ἢ δυσσεβείασ ἐκ μέρωσ
τῶν φοιτητῶν, τοῦθ' ὅπαρ ἔστω δίπλωμα
τιμῆσ διὰ τὸ ἡμέτερον Πανεπιστήμιον.

Εἶτα εἰσ πρόσκλησιν τινα τῶν κλητῆρων
παρεμέρισαν οἱ πάντεσ καί ἐτράφησαν ἀν-
τιθέτωσ, διότι ἡ ἐστῆμένη ἐκεῖ που φωτο-
γραφικὴ μηχανὴ, προωρισμένη νὰ ἀπεικο-

νίσῃ τὴν ὠραίαν ἐκείνην σκηνὴν, καθ' ἣν αἱ
δύο γενεαὶ ἀπέτιον τὸν φόρον τῆσ εὐγνω-
μοσύνησ καί τῆσ ἀγάπησ εἰσ τὸν σοφὸν των
διδάσκαλον.

Αὐριον δὲ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ τοῦ καθη-
γητοῦ θὰ συνεχισθῇ ἡ ὠραία ἑορτὴ. Ἡ πρυ-
τανεία ἐν σώματι μεταβαίνουσα θὰ τῷ ἀπο-
νεύμῃ περιγαμητῆν εἰσ ἐνδείξει τιμῆσ. Ἡ δὲ
Νομικὴ Σχολὴ διὰ τῶν καθηγητῶν καί φοι-
τητῶν θὰ τῷ προσενέγκῃ ὠραίαν τοῦ Πα-
νεπιστημίου εἰκόνα, γραφεῖσαν ὑπὸ τοῦ ζω-
γράφου Λάντσα, καί τὴν προτομὴν του, καλ-
λιτεχνηθείσαν ὑπὸ τοῦ γλύπτου Βρούτου.
Ἐσοῦνται δὲ τὰ καλλιτεχνήματα ταῦτα ἐν-
δείξεισ τοῦ ἀμερίτου σεβασμοῦ καί τῆσ
ἀγάπησ, ὡν ἀπολαύει παρ' ἡμῖν ὁ πολιοῦ
διδάσκαλοσ, ὁ εὐγενὴσ τύποσ τοῦ ἐργάτου
τῆσ ἐπιστήμησ καί τῶν γραμμάτων. Ἐπι-
τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, καί ἡ Ἐβδομάσ ἐκφρά-
ζει τὰσ συγχαρητήριοσ εὐχάσ τῆσ τῷ κατ'
ἐξοχῆν φιλοσόφῳ Ἰωάννη Σούτσῳ, τῷ χει-
ραγωγῆσαντι αὐτὴν διὰ συμβουλῶν καί
ἐροδίων πολυτιμῶν εἰσ τὸν ὑπὲρ τῆσ δια-
τηρήσεωσ τῶν πατροπαράδοτων ἐθίμων
ἀγῶνά τῆσ.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Σὺν τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, καθ'
ἣν οἱ ποιμένες ἐγκαταλείποντεσ τὰσ χειμερι-
νάσ αὐτῶν διαμονὰσ ἀνέρχονται μετὰ τῶν
ποιμνίων των εἰσ ὀρεινότερα μέρη, ἵνα εὐ-
ρωαὶ τὴν δρόσον, ἣν ἀρνοῦνται νὰ τοῖσ πα-
ράσχωσιν αἱ πεδιάδεσ, κατελήφθημεν καί οἱ
κάτοικοὶ τοῦ Ἀττικοῦ πεδίου ὑπὸ τοῦ πα-
ρομιμάδοσ ἐκείνου καύσωνοσ, ὅστισ κατὰ
τοῦσ ἀύχμηροῦσ τοῦ θέρουσ μῆνασ λούει καί
τῆκει ἡμᾶσ. Εὐχόμεθα τὸ πρῶτιμον θέροσ
εἰρηκόν, ἀνώδυνον καί ἀνεπαισθητὸν εἰσ
πάντασ, ἰδίᾳ δὲ εἰσ τοῦσ κκ. ἰατροῦσ.

Ὀλίγασ ἡμέρασ θὰ διαρκέσῃ ἐν ταῖσ
ἐφημερίσῃ ἡ συζήτησις ἐπι τοῦ ζητήματοσ
τῆσ Κούτρασ καί ἐπειτα . . . θὰ γεννηθῇ ἄλλο
ζήτημα διὰ νὰ λησμονηθῇ τοῦτο, ὡσ ἐξαν-
κλήθῃ. Ἡμεῖσ μετὰ περιεργίασ παρακο-
λουθοῦντεσ τὰ γραφόμενα, ἀναμένομεν νὰ
ἰδῶμεν τὰ σύντονα μέτρα, ὡν ἀφετηρία γε-
νήσεται ἡ πρὸ τοῦ στρατοδικείου ἐκτυλιχ-
θεῖσα ἐναγῆσ ὑπόθεσισ. Ἐπόμενοι δὲ τῷ
προγράμματι ἡμῶν, καθ' ὃ οὐχὶ παρὰ τῶν
ἀρχόντων ἔλλα ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν προδο-
κόμεν τὰσ μεζονασ τῶν κακῶσ ἐχόντων
βελτιώσεσι, ἀναμένομεν ἐτι νὰ ἰδῶμεν πό-
σοι ἐκ τῶν κκ. ἀξιωματικῶν θ' ἀναγνωρί-
σωσι τὰσ μικράσ των ἀδυναμίασ — ἄν ἔχωσι
τοιαῦτασ — καί θὰ ζητήσωσι νὰ τὰσ διορθώ-
σωσι.

Συνιστῶμεν καί ἡμεῖσ πᾶσι καί πάσαισ
τὴν ἀγγελουμένην λυρικὴν συλλογὴν τοῦ κ.

Ι. Πολέμη, τοῦσ Χειμωνάρθουσ, ἐν οἷσ ὁ
νεαροσ ποιητῆσ θὰ ἐκχύσῃ τὰ κατακλύζοντα
τὴν ψυχὴν του τρυφερά αἰσθηματα. Βε-
βαίωσ ἐν τῇ πεζότητι τῆσ ἐποχῆσ οἱ καλ-
λιεργοῦτεσ τὸν ἥκιστα προσοδοφόρον ἀ-
γρὸν τῆσ ποιήσεωσ, εἶνε ἀξιοὶ θαυμασμοῦ
διὰ τὴν ἐπιμνησιν των.

Ἡμάρτησ ὀμως ἡ συνάδελφοσ Καθη-
μερῆ, θεωροῦσα ὡσ ἐν τῶν κυριωτέρων
συστατικῶν τοῦ ποιητοῦ τὴν παντελῆ ἀπο-
χῆν του ἀπὸ παντοῦ πατριωτικῶ θεματοσ.
Καί θὰ συνησθάνῃ βεβαίωσ τὸ ἀμάρτημά
τῆσ, ὅτε μετὰ δύο ἡμέρασ ἔγραψεν αὐτὴ
ἡ ἰδιά: « Ἀλλὰ νῦν οἱ ἡμέτεροὶ Μουσο-
πόλοὶ παρ' ἄλλα πεζότερα τυρβαζόντεσ, δὲν
ἠκυαίρησαν νὰ ἐνθυμηθῶσι τὸν γηραιὸν πο-
λιτικὸν ἄνδρα (τὸν Καποδίστριαν) . . .

Ἀλλὰ περὶ τοῦ λιαν ἐνδιαφερόντοσ τοῦ-
του ζητήματοσ θὰ ἐπανέλθωμεν ἐκτενέστε-
ρον προσεχῶσ.

Οἱ στόνοι οἱ ἀκουσθέντεσ ἐν Κωνσταντι-
νουπόλει τὴν ἐπαύριον τῆσ πυρκαϊάσ, ἥτισ
μετέβαλεν εἰσ σποδὸν ὀλοκλήρον χριστιανι-
κὴν συνοικίαν, ἔπρεπε ἰδίᾳ παρ' ἡμῖν νὰ
ἀντηχησῶσιν. Δυστυχῶσ τὰ παθήματα τῶν
ἀδελφῶν ἡμῶν δὲν ἐσνευθίσασμεν νὰ θεω-
ρῶμεν ὡσ ἰδιά, καί μόνον τὰ ἰδιὰ μασ κά-
ποτε ἀξιοῦμεν νὰ συμμερίζωμεν ἐκεῖνοι.

Καί ἄν ὀλίγοι φιλόανθρωποι δὲν ἀπερά-
σιον νὰ προσφύγωσιν εἰσ τὰ μέσα ἐκεῖνα,
δι' ὡν διὰ τῆσ βίας ἀποσπάται ὁ ἔλθοσ, ἐν
τοῖσ καταλόγοισ τῶν συνεισφορῶν μόνον ἐν
ὀνομα ἴσωσ θὰ ἔλειπε, μία μόνῃ πόλισ δὲν
θὰ ἀντεπροσώπευετο: Ἡ πρωτεύουσα τοῦ
ἐλληνικοῦ βασιλείου· Αἱ Ἀθῆναι.

Ἄς ἰδῶμεν τοῦλάχιστον τί θὰ κατορθώ-
σωσι τὰ ληφθέντα ἐκδιαστικά μέτρα.

Βεβαίωσ δὲν θὰ δεχθῇ συγχαρητήρια
ἀπὸ τοῦσ καπνοπώλασ τῶν Ἀθηνῶν ὁ σε-
βαστοῦ γέρον κ. Μελισσιδίησ διὰ τὴν ἐπι-
γραφήν, ἣν ἀνήρτησεν ἐπι τῆσ ἐξωθύρασ
τῆσ ἐν Πατισιοῖσ οἰκίασ του· πᾶσ ὀμως
πρακτικὸσ ἄνθρωποσ θὰ θαυμάσῃ τὴν φι-
λόανθρωπον Μοῦσαν, ἥτισ τῷ ἐπένευσε τὸ
ἐπ' αὐτῆσ τετράστιχον. Ἄν δὲ διὰ τοῦ πα-
ραδειγματοῦ του κατορθώσῃ νὰ εὐρη ἕνα τοῦ-
λάχιστον μιμητὴν, βεβαίωσ θὰ ἦνε κατὰ
πολύ εὐεργετικότεροσ τῶν νομοθετῶν ἐκεῖ-
νων, οἷτινεσ ἐπι ποιῆθῃ θανάτου ἀπηγόρευ-
σαν ἄλλοτε τὸ κἀπνισμα.

Ἰδοῦ ἡ ἐπιγραφή:
"Ὁ ἔτη τεσσαράκοντα μὴδέποτε καπνισάσ
Καί τοῦ καπνοῦ τὸ ἔθροδον κατ' ἔτος ἐκτοκίασ
Τοιοῦτον οἶκον ἀποκεῖ. Κερδίζει δὲ πρὸσέτι
Ζωῆσ του ἕνα ἔτη.

Καί ἤδη, κκ. ἀνέστιοὶ καί φερόικοὶ, δια-
κόψατε πᾶσαν μετὰ τῶν καπνοπωλῶν σχέσιν.
Ἄλλ' εἰσ τούτων, συνοδεῶν τὸν χαράσ-
σοντα τὰσ γραμμάσ ταῦτασ καί ἀναγνοῦσ
μετ' αὐτοῦ τὴν ἐπιγραφήν:
— Ἀλλὰ . . . μὴτ' ἐγὼ, εἶπε, δὲν κα-
πνίζω. Καί ὀμως . . .

ΕΚ ΡΩΜΗΣ

ΕΙΣ ΘΕΟΣ ΘΗΗΣΚΩΝ

(συνέχεια: Ίδε ἀριθ. 11).

Δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐνοήσω, ὅποια σχέσις ὑπῆρχε μεταξύ τῆς ἐν τῇ πινακοθήκῃ τοῦ Βατικανοῦ διαμονῆς μου καὶ τῆς προσευχῆς τοῦ ρωμαίου ποντίφικος ἐν τῷ ναφ τοῦ ἁγίου Πέτρου. Ἐν τῷ τεραστίῳ ἐκείνῳ οἰκοδομηματι, τῷ ἀποτελουμένῳ, καθὰ βεβαιούται, ἐξ 11 χιλιάδων μικρῶν καὶ μεγάλων διαμερισμάτων, ἠδυνάτω νὰ ὑπάρχῃ ἀρκετὸς χώρος διὰ τὸν ἅγιον Πατέρα πρὸς μετάβασιν εἰς τὸν πρωτεύοντα ναὸν τοῦ Καθολικισμοῦ, χωρὶς νὰ ἦνε ἀνάγκη οὐτωσὶ ἀναβροφῶνως ν' ἀποπεμφθῶσιν οἱ ξένοι ἐκ τοῦ Βατικανοῦ. Ἡπόρουν εἰς ποίαν αἰτίαν ν' ἀποδώσω τὴν ἀποπομπήν μου, ὅποτε ὁ αὐτὸς φύλαξ, ἐκπληρώσας τὸ ἀνατεθὲν αὐτῷ καθήκον καὶ εἰς τινὰς ἄλλους τῶν ξένων περιφερομένων ἐν τῇ τῆς πινακοθήκης διαμερίσμασι, προσῆλθεν αὐτῆς πρὸς με, ταῦτα ἐπαναλαμβάνων. Ἐνόησα, ὅτι ἡ διαταγή εἶνε αὐστηρά, καὶ ἀπεφάσισα νὰ ἐξέλθω ἀνευ περαιτέρω ἀντιρρήσεων. Ἐν τινι τῶν διαδρόμων, τῶν ἀγόντων ἀπὸ τῆς πινακοθήκης εἰς τὴν ἐξόδον, δι' ὧν ἐπίσης ἐμελλε νὰ διέλθῃ ὁ Πάπας, μεταβάινων εἰς τὸν ναόν, εὗρον δύο ἢ τρεῖς φύλακας, συγχρόως δὲ καὶ δύο γερμανοὺς, μὴ ἐνοουήσαντες τὴν αὐστηρὰν διαταγήν, ἣν ἐλαμβάνομεν. Ἐπλησίασα τοὺς φύλακας, οἵτινες προσποιούτο ἤδη τὸ εὐπειθὲς ὕφος, τὸ ὅποιον ὤφελλον νὰ δεῖξωσι πρὸ τοῦ διερχομένου κυρίου τοῦ Βατικανοῦ, καὶ παρεκάλεσα αὐτοὺς, ἐξ ἑμαυτοῦ καὶ ἐκ μέρους τῶν ἄλλων δύο κυρίων, νὰ ἐπιτραπῇ ἡμῖν, εἰ δυνατόν, νὰ μὴ ἐξέλθωμεν αὐθωρεῖ, ἀλλ' ἀπὸ τινὸς γωνίας ἀθέατοι νὰ παρατηρήσωμεν τὸν ἐκείθεν διελυσόμενον Πάπαν. — Δυστυχῶς, δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπιτηρέωμεν τοῦτο, ὑπῆρξεν ἡ ἀπάντησις. Οἱ κύριοι εἶνε ὑπαχρωμένοι νὰ ἐξέλθωσιν ἐπὶ τινὰ χρόνον τοῦ Βατικανοῦ, μέχρις οὗ ὁ ἅγιος Πατὴρ ἐπιστρέψῃ αὐθις, μετὰ τὴν λειτουργίαν, εἰς τὰ ἰδιαιτέρα δώματά του.

Μετὰ τὴν στερεώτυπον ταύτην ἀπόκρισιν τοῦ ἀκάμπτου φύλακος, ἐνόησα, ὅτι ἦτο μάταιον νὰ ἐπιμένω ἐπὶ πλέον. Ἄνευ διασταγμοῦ κατήλθον διὰ τῆς μεγάλης κλιμακῆς τῆς ἐξόδου, πρὸ τῆς ὁποίας φρουροὶ παπικοὶ τινες στρατιώται, τὸ τελευταῖον λείψανον τῆς κοσμικῆς τῶν Παπῶν κυριαρχίας. Ἐρρίψαν οἱ ἀπομεινάντες οὗτοι δορυφόροι τοῦ Πάπα βασιλέως εἰρον βλέμμα ἐπ' ἐμοῦ καὶ τῶν δύο ἄλλων συντρόφων μου· μάλιστα δ' ἐξελθόντες, ἠκούσαμεν ὀπισθεν ἡμῶν τὸν βαρῆν ἦχον τῆς κλειομένης θύρας τοῦ Βατικανοῦ. Εἶνε ἀδύνατον νὰ παραστήσω τὸ καταλαβόν με αἰσθημα ἐπὶ τῷ ἀπροδοκῆτῳ ταύτῳ γεγονότι. Πρὶν ἢ καπελάσω τὴν πλατείαν τοῦ ἁγίου Πέτρου ἔστην ἐπὶ βραχύν χρόνον, καὶ ἔρριψα τὸ βλέμμα μου ἐπὶ τῆς ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, τῆς Σιών ταύτης τῆς εὐρωπαϊκῆς Δύσεως. Μονή-

ρῆς καὶ πένθιμος ἀνέρχεται ἀπὸ τοῦ ἰδαίου τῆς αἰωνίας πόλεως ἡ χριστιανικὴ αὐτὴ ἀκρόπολις· ἀλλὰ δὲν ἐμπνέει πλέον τὴν πίστιν ἐκείνην καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν, ὃν ἐπέβαλλον ἄλλοτε εἰς τοὺς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς αὐτῆς οἰκοῦντας. Σήμερον ἡ πίστις ἐξέλιπεν, εἰσῆλθε τὸ χρηστήριον. Ὁ δὲ Πάπας κατὰ τύπους μόνον εἶνε ὁ ἱερὸς ποντίφιξ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ διὰ τινὰ λόγον κρύπτεται ἀπὸ τῶν ὀμμάτων τῶν πιστῶν καὶ τῶν ἀπίστων, τῶν περιέργων καὶ τῶν ἀδιαφόρων; Ἀμφιβάλλω, ἂν ὁ Δαλαϊλάμας τῆς Θιβέτης διαβιῶσθαι ὀπισθεν τοιαύτης ἐθιμοτυπίας· ἂν ὁ Σερῖφης τῆς Μείκας κρατῇ ἑαυτὸν τοσοῦτον μεμακρυσμένον ἀπὸ τῶν ἀπίστων. Ἡδὴ ὁ ἐν Βυζαντίῳ Καλῖφης, ὑπέκρινεν καὶ αὐτὸς εἰς τὸ ἐλευθέρῳ πνεύμῳ τοῦ αἰῶνος, κατέστη κοσμικώτερος, κατανοῶν, ὅτι δὲν δύναται νὰ ζῆσῃ ἐντὸς τῶν θερμοκηπίων τοῦ σεραγίου, ἀθέατος ἀπὸ παντὸς βεβήλου βλέμματος. Ἀλλ' ὁ Πάπας δὲν ἐνοεῖ νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις καὶ τὰς σχέσεις τῆς ἐποχῆς, ἐν ἣ ἡ, καὶ ἦν ἀξίῳ νὰ διευθύνῃ, ὡς πνευματικὸς καὶ ὡς κοσμικὸς δυνάστης. Ἐν μέσῳ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος, ἀρέσκειται νὰ παρίσταται ὡς ἡ ματαία διαμαρτυρίας τοῦ παρελθόντος κατὰ τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ μέλλοντος.

Βεβαίωται ὅτι ὁ ἀλλοτὸς Ἰωακείμ Πέτρος, ὁ σήμερον Δέκτος δέκατος τρίτος, ἔτυχε πλήρως τῆς παιδείσεως τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Ἀλλ' ἐν τῷ ταύτῳ περιπτώσει πῶς εἶνε δυνατόν ν' ἀγνοῇ τὰ δεδομένα ἐκείνα, ἀτινα διδάσκει ἡ ἐπιστήμη καὶ εἰς τὸ κοινώτατον τῶν πνευμάτων; Εἶνε δυνατόν ν' ἀγνοῇ τὰς ἀληθείας, αἵτινες κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους αἰῶνας ἐκτῆθησαν ὑπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους τῇ βοήθειᾳ τῆς ἀστρονομίας, τῆς χημείας, τῆς φυσικῆς, τῆς μηχανικῆς; Ὅσον καὶ ἂν ἦνε βαθεῖα ἡ πίστις αὐτοῦ, ὅσον καὶ ἂν τῆρῃ εὐλαβῶς ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ τὴν ἱερὰν παρακαταθήκην τοῦ παρελθόντος, πῶς δύναται νὰ παρασχῇ ἀπόλυτον πίστιν εἰς τοὺς θρύλους, τὰ σύμβολα, τὰς προλήψεις τῶν παλαιῶν γενεῶν, αἵτινες ἰδικαιοῦντο τουλάχιστον νὰ πιστεύωσιν, ὅπως ἐπίστευον, ἀφοῦ ἐν τούτοις ἀπέκειτο ἅπασα τῶν καιρῶν ἐκείνων ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ἐπιστήμη;

Διότι εἶνε γεγραμμένον ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων, διότι ἐπιστάθη ὑπὸ τῶν ἀλλεπαλλήλων παραδειγμάτων τῆς ἱστορίας, ὅτι ἡ ἀλήθεια τῆς σήμερον ἐξελεγχθήσεται ψεύδος τῆς ὑστεραίας. Ἀδυσώπητος εἰρωνεία τοῦ πεπερασμένου ἀνθρώπινου πνεύματος! Εἶχε δίκαιον ὁ Ἄθηναιὸς σοφὸς, ὀμολογῶν: Ἐν οἶδα, οὐδὲν οἶδα. Τί γινώσκει ὁ θνητὸς πραγματικῶς ὀφισμένων τινῶν μαθηματικῶν ἀληθειῶν; Πέρα τούτων τὸ ἀγνωστον, τὸ ἀμφιβάλλον. Ἰδε ὁ ἄνθρωπος!

Καὶ ἐν τούτοις πόσι θρησκείαι καὶ φιλοσοφίαι ἤξισαν ἐπὶ ἀντιπροσωπεύουσι τὴν αἰώνιον τοῦ κόσμου ἀλήθειαν! Τὰ ἱερὰ βιβλία Veda, Zend-avesta, ἡ Γένεσις ἡ φιλοσοφικὴ μεταφυσικὴ ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ Καπίλα, μέχρι τοῦ Ἑλλήνου Πλά-

τωνος, καὶ ἀπὸ τοῦ χριστιανοῦ Θωμά τοῦ Ἀκυνάτου, μέχρι τοῦ πανθειστοῦ Σπινόζα, ἐκῆρξαν πορίσματα τινὰ αὐτῶν, ἐλάχιστά τινὰ ψυχία τῆς γνώσεως αὐτῶν, ὡς τὸ Α καὶ τὸ Ω τῆς ἀληθείας, ἐξωτῶν ὁρίων τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου. Τετυρωμένοι θεωρητικοὶ καὶ ὀπτασιασταὶ ἀνυπάρχων κόσμων ἐπέβαλον τὰς συλλήψεις τοῦ πνεύματος αὐτῶν ὡς σύμβολα πίστεως, εἰς τοὺς περὶ αὐτοὺς ἀνθρώπων, μετὰ τὴν ματαίαν πεποιθῆσιν τῆς αἰωνιότητος. Ὁ παπισμὸς ὑπῆρξε μεταξύ τῶν θαυματοποιῶν τούτων. Πόσα δόγματα αὐτοῦ ἐπίστευσεν ὁ κόσμος ὡς αἰώνια τῆς ἀληθείας δεδομένα! Καὶ σήμερον καταρρέει τὸ οἰκοδόμημα αὐτοῦ, ἡ ὑπερήφανος Βασιλικὴ τῆς πίστεως, ὡς κατέρρευσε ἄλλοτε τοσαῦτα τεράστια οἰκοδομήματα, μελαγχολικὰ σήμερον κατοικίαι τῶν σαυρῶν, τῶν ὄφρων, τῶν ἀσπαλάκων.

Ὁ φρονιξ τῶν παλαιῶν θρύλων εἶνε τὸ σύμβολον τοῦ βίου τῆς ἀνθρωπότητος. Καθὼς ἐκεῖνος, μετ' ὀρισμένῳ πέρατον χρόνου, ἀνεγεννᾷτο ἀπὸ τῆς τέφρας του, οὕτω καὶ ἡ ἰδέα. Πᾶσα τῷ ταύτῳ ἐγκυμονεῖται ἀπὸ τῆς τέφρας τῆς πυρποληθείσης. Νέα σήμερον θεωρεῖται ἀξίῳ, ὅτι εἶπε τὸν τελευταῖον τῆς ἀληθείας λόγον· καὶ δὲν ἐνοεῖ, ἐν τῇ φανατικῇ αὐτῆς προλήψει, ὅπως ὅσον χρόνον θέλει κρατῆσαι τὰ σκῆπτρα τῆς ἀληθείας ταύτης καὶ τῆς δυνάμεως. Δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι ἡ θεωρία τῆς ἐξελίξεως, ἐκ παραδείγματι, θέλει θεωρηθῆσαι μετὰ τινὰ χρόνον ἐξίσου ἄτοπος καὶ χιμαιρική, ὅσον θεωροῦνται σήμερον αἱ παλαιαὶ θεωρίαι τῆς Μετεμψυχώσεως, τῆς Ἀποκαλύψεως, τῆς Ἀσπόρου Συλλήψεως. Τί ὑπολείπεται ἐκ πάντων τούτων τῶν φαντασιοκοπημάτων; Ἐλάχιστά τινες, σκοτεινὰ τῆς ἱστορίας σελίδες, καὶ αἱ περὶ αὐτῶν ἐρμηνεῖαι καὶ τὰ ἀπέραντα σχόλια ματαιολογούντων σοφῶν.

Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ἀνήκει καὶ ὁ Παπισμὸς. Εἰσῆλθε καὶ οὗτος ἀπὸ πολλοῦ χρόνου εἰς τὸ κράτος τοῦ θανάτου, ὁσμέραι λυμαινωμένοι τῆς εὐσεπείας σάρκατος, ὁσμέραι συντριβόντες τὰ εὐρωτιώτατα ὀστά του. Οἱ θαυμασταὶ αὐτοῦ ὑποστηρίζουσι τὴν αἰωνιότητά του ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι δὲν ἐξέλιπον ἐπὶ ἀπὸ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας οἱ πρόθυμοι νὰ θυσιάσωσι τὴν ψυχὴν αὐτῶν καὶ τὸ σῶμα ὑπὲρ τῆς παλινορθώσεως, ὅτι ὑπάρχουσιν ἑκατομύρια πιστῶν πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης, εὐδιὰθετα νὰ ἐξεγερθῶσιν ὑπὲρ τῆς παπικῆς ἰδέας. Εἶνε ἀληθές, ὅτι ὑπάρχουσι φανατικοὶ τοιοῦτοι· ἀλλὰ μὴ δὲν ὑπάρχουσιν οὗτοι κατὰ πᾶσαν περιόδον πίστεως τινος, ὅσον αὐτὴ καὶ ἂν ἐκλήρῃ ἤδη ὑπὸ τὴν παγερὰν πνοὴν τοῦ χρόνου; Δὲν ὑπάρχουσι μέχρι τῆς σήμερον Ἰουδαῖοι, ὀνειροπολοῦντες τὴν ἀνάστασιν τῆς παλαιᾶς Σιών, τὴν κτίσιν τῆς Νέας Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τῶν παρεληλυθόντων αὐτῆς ἐρειπίων; Ὁ ἀρχαῖος ἑλληνικὸς κόσμος εἰσῆλθεν ἤδη εἰπεῖ τὸ μοιραῖον τετέλεισται, ὅτι ὁ Ἰουλιανὸς, μετὰ τῆς αἰῶνος ἀπὸ τοῦ δράματος τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τοῦ θράμβου τῆς νέας πίστεως, ἐζήτηε νὰ ἐπαναγάγῃ τὸ ἀρχαῖον καθεστῶς τοῦ Ὀλυμπίου Δωδεκαθεοῦ. Ἀλλ' εἶχον παρέλθει οἱ καιροὶ, καὶ

μετ' αὐτῶν ἡ ἰδέα, ἣς τὴν νίκην ἐπεδίωκεν ὁ ἐν Περσίᾳ μόλις ἐν τῇ στιγμῇ τοῦ θανάτου ὀμολογήσας τὴν ἦταν αἰτοῦ. Τοῦτο συμβαίνει σήμερον καὶ ἄς πρὸς τὸν Παπισμόν. Δὲν ἐξέλιπε τέλειον ἐπὶ ἡ ἠθικὴ καὶ ἡ ὑλικὴ δύναμις αὐτοῦ, ἔστω καὶ ψυχροραγοῦντος· ἀλλ' ἡ ἐκδήλωσις τῆς δυνάμεως ταύτης εἶνε μηδὲν ἀπέναντι τοῦ παλαιῦ αὐτοῦ γοήτρου, ἀπέναντι τῆς παλαιᾶς ἐσχύρας, ὅτε ἐξηνάγαζε τὸν Γερμανὸν αὐτοκράτορα γονυπετῆς νὰ προσέβη, τὸν οἰκτον ἐπαίτων τῆς ἁγίας Ἐδρας. Εἶνε ἀληθές, ὅτι πρὸ τινος μόλις ὁ Παπισμὸς ἐκέρρισε μικροσκοπικὴν τινὰ Κανόσσαν ἐν Γερμανίᾳ, μετ' ὅλας τὰς ἄλλοτε διαμαρτυρίας τοῦ σιδηροῦ ἀρχιγραμματέως· ἀλλ' ἡ Κανόσσα αὐτὴ ἐγένετο ὀπισθεν τῶν διπλωματικῶν παρασκήνιων, κατόπιν μυρίων διαπραγματεύσεων καὶ ὑποσχέσεων ἀμοιβαίων καὶ ὑποστηρίξεως καὶ ἀγάπης δὲν εἶνε νίκη, ἀλλὰ μᾶλλον συνωμολογημένη ὑποχώρησις, ἐξίσου ὀνειδιστικὴ δι' ἀμφοτέρους τοὺς διαπραγματευθέντας.

Σήμερον ὁ παπισμὸς, μετ' ὅλας τὰς δυνάμεις, ἄς διαθεῖται καθ' ἅπασας τὰς ἡπείρους ἀμφοτέρων τῶν ἡμισφαιρίων, μετ' ὅλον τὸν τυφλὸν ζῆλον ὑπολειπομένων πιστῶν, εὐρίσκειται εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐκπτώσεως. Ἀπόλωσε τὸ κράτος αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τῶν λαῶν καὶ ἐπὶ τῶν κυβερνήσεων. Λέων ὁ δέκατος τρίτος, ὅπως ὁ προκατοχὸς αὐτοῦ, εἰ καὶ μετροπαθέστερος περὶ τὴν ἔκφρασιν, περιορίζεται νὰ ἀγορεύῃ ἐνώπιον τῶν περιέργων ἐκείνων, τῶν εἰς αὐτὸν προσερχομένων, πιστευόντων καὶ μὴ πιστευόντων, περὶ τῶν περιπετειῶν τῆς ἁγίας Ἐδρας, περὶ τὰς διανοηθημάτων τῆς ἐκκλησίας, de omnibus rebus et quibusdam aliis, ἀλλὰ δὲν εὐρίσκει πλέον τὴν ἰσχυρὰν ἐκείνην ἀπήχησιν, ἣς ἐτυγγανον ἄλλοτε οἱ κερανοὶ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἄνθρωπος, ὅσον καὶ ἂν ἦνε ζηλωτῆς, εἶνε ἀδύνατον νὰ πιστεύῃ σήμερον ἐπὶ συνεδῆσεως εἰς τὰ θαύματα, εἰς τὰ ἐπίστευον καὶ αὐτοὶ οἱ σοφοὶ κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας: Ἡλικὴ ἀπόστασις ἐν τῇ θρησκευτικῇ πίστει χωρίζει τὸν παλαιὸν Νεύτωνα τῶν σημερινῶν τοιοῦτων! Ἡτο καθολικὴ τότε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦτον ἡ πίστις, καὶ σήμερον κατέστη κατὰ μέγα μέρος κληρῶν τῶν παιδῶν, τῶν γυναικῶν καὶ τῶν ἀσθενῶν πνευμάτων. Ὁ πανθεισμὸς, ὁ ὕλισμὸς, ὁ θετικισμὸς κατέκλυσαν τὸν ἀγρόν τῆς φιλοσοφίας, αὐτὴ δὲ ἡ θεολογία τῆς Διαμαρτυρήσεως, ὅποια σήμερον ἀμύζει ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης, διὰ τῆς ὑπερκριτικῆς αὐτῆς μεθόδου καταρριπτεῖ καθ' ἑκάστην ἕνα πρὸς ἕνα τοὺς λίθους τῆς θρησκευτικοῦ οἰκοδομήματος.

Ἔσεται ἡμέρα, ἔγραφε πρὸ τινος χρόνου ὁ ἐπίσκοπος Γερμανὸς ἱστοριοδίφης Λεοπόλδος von Ranke, ὅτε τὰ ἐπίγεια θρησκευτικὰ μίση θέλουσι σιγήσει ὑπὸ τὸ κράτος νέας θρησκείας, ἀνευ θρύλων, ἀνευ τύπων καὶ ἀνευ δογμάτων. Πρὸς τὸ σήμερον τοῦτο χωρεῖ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ πεπολιτισμένη ἀνθρωπότης. Αἱ γοητευτικαὶ καὶ θαυμάσιαι ἐκείναι ὀπτασίαι τοῦ παρελθόντος, αἵτινες ἐκκρύσσοντο καὶ ἐπίστευοντο ὡς

πραγματικότητες, θέλουσι ἐξατμισθῆ, ὡς ἐξατμίζεται ἡ fata morgana, ἀφοῦ γοητεύσῃ ἐπὶ τινος στιγμᾶς. Ὁ ἄνθρωπος, ἐλεύθερος καὶ ἀπηλλαγμένος προλήψεων, θέλει κρίνει περὶ τῶν πραγμάτων τοῦ κόσμου τούτου. Ἀλλ' ἔσται τοῦτο αἰώνιον; Ἀμφιβάλλον. Ποσάκις περιόδους τῆς ἱστορίας, καθ' ἃς ἐκράτει ὁ ὕλισμὸς καὶ ἡ ἀθεΐα, διεδέχθησαν ἕτεροι περίοδοι θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ καὶ δεισιδαιμονίας; Τίς δύναται νὰ πιστεύσῃ, ὅτι ὀλίγον χρόνον μετὰ τὴν σύνθεσιν τοῦ μεγάλου ποιήματος τοῦ Ρωμαίου Λουκρητίου, τῆς βιαιοτάτης ταύτης κατάρτας, ἦν ποτε ἐξέβαλεν ὁ ἄνθρωπος κατὰ τῆς Θεότητος, ἐξεδηλώθησαν ἐν αὐτῇ ἐκείνη τῇ κοινωνίᾳ φαινόμενα ὑψίστης δεισιδαιμονίας καὶ θρησκευτικοῦ ζήλου, οἷος σπανίως ἀναφέρεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ;

Ἀποφεύγω τὴν στιγμὴν ταύτην νὰ προβῶ εἰς τὴν ἀνάλυσιν τοῦ ἱστορικοῦ τούτου φαινομένου. Ὅτι εἶνε ἀληθές, ἐκείνο, τὸ ὅποιον ἀντιλαμβάνομαι, εἶνε ὁ ἀδυσώπητος ἀγὼν, ὃν διεξήγουσι κατὰ τὸν Πάπα αἱ νεώτεροι κοινωνίαι, καὶ ἐξ ὀνόματος τῆς θρησκευτικῆς ἰδέας, καὶ ἐξ ὀνόματος τῆς ἐπιστήμης, καὶ ἐξ ὀνόματος τῆς ἀθεΐας. Ὁ ποντίφιξ τοῦ Βατικανοῦ εἶνε ὁ ἀποδιοπομπαῖος τράγος, τὸ ἐξίλαστηριον θῦμα τοῦ παρελθόντος. Δικαίως. Αὐτὸς ἀντιπροσώπευεν ἄλλοτε τὸ κυριαρχον πνεῦμα τῆς θρησκευτικῆς ἐκείνης ἰδέας, ἣτις ἐπὶ αἰῶνας ἐδέσποσε τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πνεύματος. Αὐτὸς ὑπῆρξεν ἡ ἀληθὴς κεφαλὴ τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας. Ἀπὸ τοῦ Βατικανοῦ ἐλάμβανον οἱ ἱεραπόστολοι τῶν προσηλυτιζομένων ἡπείρων τὴν εὐλογίαν τῆς ἱερᾶς αὐτῶν ἀποδομῆς. Ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία διετέλει ἀδρανὴς ἡδὴ καὶ ἀποκρυσταλλωμένη, καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Πάπας ἠυλόγει πανταχοῦ τοῦ κόσμου τὰς κατακτήσεις τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος. Ὁ Πάπας διὰ τῶν θεωρητικῶν αὐτοῦ καὶ τῶν ἀποστόλων ἐκκρύσσεται ὡς ὁ ὑπέρτατος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀντιπροσώπος τοῦ Θεοῦ, ἀποδεικνύμενος πράγματι ἀνώτερος καὶ τῶν λαῶν καὶ τῶν βασιλέων, ἰσχυρὸς ἐν εἰρήνῃ, ἀκατάβλητος ἐν πολέμῳ.

Ἀλλὰ σήμερον μίαν πανταχοῦ ἀκούεται κραυγὴ— Σταυρώθητω! Αἰσθάνεται τοῦτο ὁ Πάπας τοῦτου δ' ἕνεκα ἡ ἐκουσία ἀπομόνωσις αὐτοῦ, ἡ ἀπέχθεια πρὸ τῶν ξένων βλέμμάτων. Καὶ ἐν τούτοις ἐλάχιστοι ἱστορικοὶ δυνάμεις παρέσχον τοιαύτας ὑπηρεσίας εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὅσας ὁ Πάπας. Αὐτὸς, ὁ πολέμιος σήμερον τῆς προόδου καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν λαῶν, ἐγένετο ἡ κιβωτὸς τῆς σωτηρίας ἐν χρόνους ἀνομίας καὶ βαρβαρότητας, ἡ ἀγκυρὰ τῶν κλυδωνιζομένων ἐν τῷ πολυταράχῳ πελάγει τοῦ βίου.

(Ἔπειτα τὸ τέλος)
N. KAZAZHE
ἘΣΠΕΡΙΝΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ
Ὁ ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΕΝ ΧΑΛΕΠΙΑ
(Ἡ ἀρχὴ ἐν τῷ προηγούμενῳ φύλλῳ).
ΣΤ'
Ἄς τολμῶ νὰ εἰπῶ ὅτι ἦτο ἔρως, ἀλλ' οὐδὲ τόσον εἶμαι ἀπλοῦς, ὥστε ν' ἀποδώσω

εἰς αἰσθημα περιεργίας τὴν λίαν πρωινήν ἐξέγερσιν τοῦ Ἐμμανουὴλ καὶ τὴν διημέρευσιν του ὀπισθεν τοῦ ἡμικλείστου παραθύρου του πρὸς κατασκόπευσιν τῆς γειτονικῆς οἰκίας. Τὸ τοιοῦτον δὲ ἐπανελήθη καὶ τὴν ἐπαύριον καὶ μίαν ἐτι ἡμέραν ἐπὶ ματαίῳ, μέχρι τῆς τετάρτης ἑσπέρας, ὅτε ἀθωρόβως ἠνεώθη πάλιν τὸ δικτυωτὸν καὶ φαιδρὰ προέβαλεν ἡ μορφή τῆς ὡραίας ἀγνώστου.

Ἡ εἰκὼν τῆς Μαρίας του. Εἶδε τὸν Ἐμμανουὴλ, τῷ ἐμειδίασε περιπαθῶς, καὶ διὰ κινήματος, ὅπερ εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τοῦ κόσμου σημαίνει «Σιώπα», τῷ ἀπηγόρευσε πᾶσαν λέξιν. Ἀποσυρθεῖσα δὲ ὀλίγον, ὥστε νὰ μὴ φαίνεται ἐκ τῆς γειτονικῆς, ἤρξατο διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἐρωτῶσα, ἐξετάζουσα, ἐρευνῶσα ἐν τῷ διαματιῷ του, πρὸ πάντων δὲ παρατηροῦσα αὐτόν. Φαίνεται δὲ, ὅτι καὶ οὗτος τὴν ἐνόει καὶ τῇ ἀπήντα καταλλήλως, διότι ἡ μυστηριώδης, ἡ σιωπηρὰ αὐτῆ συνδιάλεξις διήρκεσεν ἐπὶ ἀρκετὴν ὥραν. Εἶτα ἡ ἀγνωστος ἐταίη τῆς χειρᾶς τῆς πρὸς τὴν διευθυνσιν τῶν Χανίων καὶ διὰ κινήσεως αὐτῆς ὑπεδήλωσε τὴν ἐκείσε μετάβασιν τῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Ἐμμανουὴλ ἐφάνη δυσαρεστούμενος ἕνεκα τούτου, ἡ ἀγνωστος διὰ τῶν δακτύλων τῶν ἐσημείωσεν ὅτι ἡ ἀπουσία τῆς θα διήρκει δύο μόνον ἡμέρας.

Τέλος, λαβοῦσα εἰς χειρὰς τῆς λευκὸν διαφανὲς ὕφασμα, καὶ θέισα αὐτὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς, ἐσημάτισε τὸ τουρκικὸν γασημάκι, δι' οὗ ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν τῆς· ἐξακοντίσασα δὲ διὰ τῶν ἀκαλύπτων ὀφθαλμῶν τῆς μίαν ἀστραπὴν καὶ διὰ τῆς χειρὸς ἐν φλημῷ, ἐκλείσει τὸ παράθυρον, ἐνῶ ὁ Ἐμμανουὴλ τὴν παρετῆρει ὡς ἐν ἐκστάσει, ψιθυρίζων:

— Ὁθωμανίς! Ὁθωμανίς! . . .
Z'

Εἰς τὸ ἰσόγειον πάτωμα τῆς οἰκίας τοῦ Ἐμμανουὴλ κατῴκει, δικαιοῦσιν ἀρχαῖον πρὸς τοὺς ἰδιοκτήτας ἐκδουλώσων, μικρὸς ἄλλ' εὐθυτενης γερνόντισσα, τὸ Κερά Λενάκι, ἀναπόσπαστος ἀπὸ τοῦ οἴκου καὶ λίαν χρήσιμος εἰς τοὺς κατὰ καιρὸν ἐνοικιαστὰς διὰ τὴν ἐκτακτὸν αὐτῆς νοσησύνην καὶ τὰς ὑπηρεσίας, ἃς αὐτόκλητος μὲν κατ' ἀρχὰς προσέφερεν, ἀλλὰ δι' ὧν μετὰ μικρὸν καθίστατο ἀπαραίτητος.

Ἡτο τὸ στοιχεῖο τοῦ σπητιοῦ, ὡς εἰπὼν οἱ χωρικοὶ. Καθαρωτάτη τὴν περιβολὴν καὶ εὐάρεστος τὴν ὄψιν, ἔφερε μετὰ φιλαρεσκείας, ἦν ἡ πάροδος τῶν ἐτῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξαλειφθῇ, τὸ γραφικὸν μαυροπράσινον τσεμπερί τῆς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἔγγυθινεως περιτυλιζόμενον διὰ πλεῖθος μελαίνης, προσφιλοῦς, οἶμοι! λειψάνου, ἀναμνηστικὸς τὴν ὡραίαν κόμη τῆς νεότητός τῆς, ἐνῶ, ὡς διαμαρτυρίας τῆς σκληρᾶς πραγματικότητος, ὑπεφαίνοντο πρόκλιπτοι περὶ τοὺς μὴνιγγας τοῦλαί παλλεῦσαν μαλλίαν. Ἡτο δὲ τόσον ἐργατὴς, ὥστε, ἀφοῦ κατόρθωσεν νὰ διατηρῇ ἀμείμπτον τὴν τάξιν καὶ καθαριότητα τοῦ οἴκου, νὰ ἐπαγρυπνῇ ἐπὶ τοῦ μαγειρείου καὶ τοῦ κήπου καὶ νὰ ἐπισκέπτεται καθ' ἑκά-

στην όλων σχεδόν τους κατοίκους της εξοχής, επώλει και εν τούτοις τον ζευγών καθ' εβδομάδα μακρῶν κυανοχρόων περικηνηθῶν, τὰς οποίας ἴδια ἐπλεκε, διότι ἀηχάλασσα καὶ τὸ καλτσόζυλο δὲν ἔλειπον ποτὲ ἀπὸ τὰ χέρια της. Ὅλοι δὲ τὴν ἠγάπων καὶ τὴν ἐξετίμων, διότι ἦτο καλὴ καὶ εἶχε τὸ χάρισμα ν' ἀνακαλύπτῃ τοὺς ἀναξιοπαθοῦντας δυστυχεῖς τῶν περιχώρων, καὶ νὰ συντρέξῃ αὐτοὺς διὰ χρημάτων, ἄτινα τῇ ἐδίδον συμπαιεῖς ψυλαί, γινώσκουσαι ὅτι οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ διαθέσῃ αὐτὰ κατὰλληλότερον τῆς καλῆς γραίας.

Ὁ Ἐμμανουὴλ καὶ ἡ ὠραία Χουσιέ, ἡ κόρη τοῦ Γκασιπ-πασσᾶ τοῦ ἀπὸ τριετίας στρατιωτικοῦ διοικητοῦ τῆς Κρήτης, ἦσαν οἱ ἐνεργειώτεροι τῶν πλεταῶν της.

Ὅτε δὲ αὐτὴ ἠρώτησεν ἡμέραν τινὰ τὸ Κερά Λενάκι ποῖος ἦτο ὁ κομψὸς νέος, ὃς τις κατ'ἔκει ἀπέναντι τοῦ ἐξοχικοῦ κонаκίου των, ἡ γραία, ἥτις ἐτρέλαινετο διὰ τὸν καλὸν της *roukâr*, τῇ ἀπήντησεν:

— Αὐτὸς, χανοῦμη μου, εἶνε Φράγκος καὶ θὰ ἦνε μεγάλος ἄρχοντας, γιατί καὶ γρόσια ἔχει πολλά, καί, ὡς ἦνε γιὰ καλὸ, τὰ δίνει ἀπόνευτα μὲ τῆς φουχτιαῖς. Ἡ μάννα του ἦτανε Κρητικιά, μὰ πέθανε. Θὰ ἦνε ὡς δύο χρόνια ὀπού' ὄθε μὲ τὸν πατέρα του, ἕνα καλὸ καὶ θεοφοβούμενο γέροντάκι. Ὅταν ἀρχὴ ἦτανε ἄρρωστος πεσοὶ καὶ κάκαλο· μὰ τῶρα ἐδυναμώσε καὶ ἔγινε ὡς τὸ θεριό. Εἶνε λίγος καιρὸς ποῦ ἔφυγε ὁ πατέρας του καὶ ὡς ἐξεχειμωνιάσῃ θὰ γυρίσῃ, λέγει, καὶ αὐτὸς ἔς τὸν τόπο του. Τὸν ἐρώτησα, παιδί μου, τί εἶχε καὶ ἦτανε ἄρρωστος καὶ λυπημένος ἔς τὴν ἀρχή, καὶ κείνος μοῦ δειξε πὸς φορεὶ δακτυλίδι καὶ δὲν ἐβγάλε πλῆθ' ἀφορὲ τὸ σῶμα του. Ἡ δουλειὰ του εἶνε νὰ διαβάξῃ καὶ νὰ κἀνὴ ζωγραφιαῖς, ὡς τὰ κόνισματα, μὰ χωρὶς ἄγιους, μόνο μὲ δένδρα καὶ βουνα· παῖε καὶ στὸ κυνήγι πότε πότε. Ὅσο γιὰ τὴν καλωσύνη του, μὴ ρωτᾶς· καὶ γιὰ τὴν ἐμμορφία του τί νὰ σοῦ πῶ. Ἐσύ, γιὰ νὰ ρωτᾶς, θὰ τὸν εἶδες ἀπὸ τὰ *καράσια*...

Καθ' ἣν ἡμέραν ἡ Χουσιέ ἀνεχώρησεν εἰς Χανιά, τὴν αὐτὴν περίπου ἐρώτησεν ἀπέτεινε καὶ ὁ Ἐμμανουὴλ εἰς τὸ Κερά Λενάκι. Ἀλλ' αὐτὴ, καίτοι θὰ ἔπεφτε εἰς τὴ θάλασσα γιὰ τὰγαπημένον της ἀφεντικῶς, ὅπως εἰς πολλοὺς ἔλεγεν, ἠνῆθη κατ' ἀρχὰς ν' ἀπαντήσῃ, προφασίζομένη ἀγνοίαν, ἀφοῦ πολλὰ καὶ ὠραία, γυναῖκες ἢ θυγατέρες τοῦ Γκασιπ-πασσᾶ, κατῴκων εἰς τὸ ἀπέναντι κонаκίον.

Ἀλλ' ὅτε ὁ Ἐμμανουὴλ, ἀνασῦρας ἐκ τοῦ στήθους λεπτὴν ἐνετικὴν ἄλυσιν, ἀφ' ἣς ἀνηρᾶτο πολὺτιμον μετάλλιον, ἠνέφθε τοῦτο καὶ εἶδειξεν εἰς τοὺς ἐκθάμβους ὀφθαλμοὺς τῆς προσβύτιδος τὴν εἰκόνα τῆς θεοουσίας μνηστῆς του, τὸ Κερά Λενάκι ἀνεβόησεν: Ἡ Χουσιέ χανοῦμη, ἡ Χουσιέ! καὶ δι' ἐξεταστικοῦ καὶ αὐστηροῦ βλέμματος ἠρώτησε τὸν Ἐμμανουὴλ ποῦ εὔρεν αὐτὴν τὴν εἰκόνα.

Ἀλλ' ἀντὶ ἀπαντήσεως εἶδε θαλωθέντας τοὺς ὀφθαλμοὺς του καὶ δάκρυα ἐπὶ τῶν παρειῶν του κυλιόμενα.

— Γιὰ τὸ Θεό, τί ἔπαθες, γυιέ μου; ποῦ τὴν εἶδες; ποῦ τὴν ξέρεις;

— Κερά Λενάκι, νὰ χαρῆς ὃ, τί ἀγάπης, μὴ μ' ἐρωτᾶς, καὶ μόνο εἰπέ μου ποῖα εἶνε καὶ ὃ, τι ἄλλο ξεῦρεῖς γι' αὐτὴν.

— Νὰ σοῦ πῶ, παιδί μου. Βλέπω πὸς ἡ φωτιά εἶνε ἀναμμένη καὶ δὲν σβύνει πλῆθ' εὐκόλα. Ποῦ νὰ τὸ ἤξερα, ὡς μὲ ρωτοῦσε γιὰ τὴν ἀφεντιά σου, νὰ μὴ τῆς δώκω ἀπόκριαν.

— Λέγε, λέγε, σὲ παρακαλῶ.

— Ὅλα θὰ σοῦ τὰ πῶ. Εἶνε τῶρα κἀνείας μῆνας ποῦ μ' ἐρώτησε καὶ κείνη καὶ τῆς εἶπα ὃ, τι ἤξερα γιὰ λόγου σου. Δὲν εἶπα κακὸ. Αὐτὴ εἶνε τούρκισσα, καὶ εἶνε ἡ ἀγαπημένη κόρη τοῦ *Miralân* τῶν Χανιῶν. Μιλεῖ τὰ βωμαικά, γιατί εἶνε τρία χρόνια ποῦ ἦλθε ἀπὸ τὴν Πόλι. Καὶ ἀγαπᾶ τοὺς βωμικούς, ὡς νὰ τανε χριστιανή. Κάθε Παρασκευὴ μοῦ δίνει ἕνα σακκουλάκι γρόσια καὶ τὰ μοιράζω ἔς τοὺς φτωχοὺς γιὰ τὴ ψυχὴ τῆς μάννας της.

Ἐλαβεν εἰς χεῖρας τὴν χρυσὴν θήκην καὶ μετὰ κόπου ἠνέφθεν αὐτὴν. Παρατηρήσασα δὲ τὴν εἰκόνα μετὰ στοργῆς καὶ τρυφερότητος, ἐπανέλαβε:

— Τέτοια εἶνε ἡ ἐμμορφία της, μὰ ἡ χάρις καὶ ἡ καλωσύνη της εἶνε ἐπὶ τὰ φοραῖς τόση. Ποιὸν μὲν Χουσιέ· μὰ μὲρα ἐπιτήρυα καὶ τῆς γύρεψα παράδες, γιὰ νὰ πάρωμε ἕνα πάπλωμα ποῦ ἔλειπε ἀπὸ τὰ προικιά μιανῆς χωριανῆς ἀπὸ τὰ *Τσακαλγιά*· ἔτυχε νὰ μὴν ἔχῃ φιλά καὶ, γιὰ νὰ μὴ γυρέψῃ ἀπὸ τῆς ἄλλας τούρκισσας, πιάνει καὶ μοῦ δίνει ἕνα δικό της, ποῦ ὃ, τι καὶ τῆς τὸ εἶχαν φέρει ἀπὸ τὴν Πόλι, κατιφένιο μὲ χρυσὰ κεντήματα. Ἐγὼ, νὰ σοῦ πῶ, μοῦ φάνηκε πολὺ νὰ τὸ πάρω· μὰ ποῦ νὰ τῆς μιλήσῃς. Τῆς ἔδωκα τὴν εὐχὴ μου καὶ τῆς εἶπα: Ὅ τῆς χαρὰς της· Ἐξέρει τί μ' ἀποκρίθηκε; Μοῦ εἶπε πὸς αὐτὴ ἀπομείνῃ γιὰ πάντα ἔς τοῦ πατέρα της τὸ χαρὲμ καὶ πὸς ἔχει καλλίτερα νὰ φαρμακωθῇ, παρὰ νὰ πάρῃ τούρκο καὶ νὰ ἔχῃ τὴν κατάρρα τῆς μάννας της. Καὶ ποῦ νὰ ξέρῃ, ἡ κακομοιρασμένη, πὸς τὴν παντρολογοῦν μὲ τὸ *Σατ-μπέη*, ἐκείνο τὸ σκύλο, τὸν Ἄγαρινό, καὶ πὸς τῶρα ποῦ πάγει ἔς τὰ Χανιά, παῖε ἔς τὸ κонаκί τῆς μάννας του γιὰ νὰ τὴν δῇ ὁ γαμπρὸς ἀπὸ τὴν τρύπα καμμιᾶς κλειδιονῆς.

Ἡ

Ὅλοι οἱ ἐπίσημοι τουρκικοὶ τῶν Χανιῶν κύκλοι ὠμίλουν περὶ τῶν προσεχῶν γάμων τῆς θυγατρὸς τοῦ στρατιωτικοῦ διοικητοῦ Γκασιπ-πασσᾶ μετὰ τοῦ πλουσίου καὶ ἰσχυροῦ *Σατ-βέη*. Καὶ μόνον ἡ Χουσιέ ἠγνοεῖ τὰ πάντα. Εἰς ἐκάστην περὶ γάμου πρότασιν τὴν εἶχεν ἀντιτάξει ἄλλοτε ἀνένδοτον ἀρνήσιν, ὡστε αὐτὴν τὴν φορὰν ὁ πατὴρ της εἶχεν ἀποφασίσει νὰ τῇ ἀνακοινώσῃ τὴν ἀπόφασίν του δύο μόνον ἡμέρας πρὸ τῆς ἐτελέσεως, καὶ τότε—ἐσκέπτετο—εἰδοῦσα ἄκουσα θὰ ἠναγμάζετο νὰ ὑποκύψῃ. Ἐγούτοις, ἡ περικαλλὴς χανοῦμη ἀνέσῦρε καθ' ἐκάστην ἑσπέραν τὸ δικτυῶν καὶ παρεδίδοτο εἰς μέθην ἐρωτικὴν, ἀνεύζουσα τὸν ὠραῖόν της ἱταλόν· ἐκείνος δὲ, εἰς ἐστρασιον

βεβουθισμένος, ἠσθάνετο ἀνανεούμενην τὴν ζωὴν του, καὶ ἐσκέπτετο ὅτι δὲν ἦτο αὐτὸς ὁ τσοαῦτα παθὼν καὶ τσοαῦτο μυσῆας τὸν βίον... Καὶ αἱ ἀναμνήσεις του ἔτι εἰσῆγον... Ἄν δὲ τῶ ἐνεφανίζετο πρὸς στιγμὴν ὀπτασία τις, δὲν ἦτο ὀδυνηρὰ, ὡς ἄλλοτε· ἀλλὰ μεταμορφωμένη, παρήγορος, γλυκεῖα.

Ὅτως αἱ ἡμέραι παρήρχοντο. Καὶ... ἐπέστη τέλος ἡ ἀπαισία στιγμὴ, καθ' ἣν ὁ γέρον πασσᾶς ὀφείλει νὰ ἀνακοινώσῃ εἰς τὴν ἀγαπημένην κόρην του τὰ περὶ τοῦ γάμου αὐτῆς, ὅστις θὰ ἐτελεῖτο ἀφέντικως μεθ' αὐτῆς, τὴν Πέμπτην, κατὰ τὴν τουρκικὴν συνήθειαν.

Ἄγνωστον τί ἐλέχθη μετὰ τὸν πατρός καὶ θυγατρὸς, ποίας παρακλήσεως ἢ διαταγᾶς ἤκουσαν οἱ μυστηριώδεις τοῦ χαρεμίου τοῦχοι.

Περὶ τὰ τέλη τῆς συνδιαλέξεως ἡ κλαυθμηρίζουσα φωνὴ τῆς νέας μετεβλήθη εἰς ἔντονον καὶ ἰσχυρὰν, ἡ δὲ ἀπόλυτος ἀρνήσις της ἐξώρριζεν ἐπὶ τσοαῦτο τὸν πασσᾶν, ὡστε ὅλος ὁ οἶκος ἔτρεμεν εἰς τοὺς ἀπειλητικὰς ἀνιόντας τόνους τῆς φωνῆς τοῦ.

Πᾶσα ἄλλη χανοῦμη οὐδὲ θὰ ἤθελε νὰ ἀπολέσῃ τοιαύτην τύχην, οὐδὲ θὰ ἐτόλμα ν' ἀντιπῆ εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Γκασιπ· ἀλλ' ἡ Χουσιέ ἦτο ἡ ἀδυναμία τοῦ γέροντος καὶ ἐν δάκρυ αὐτῆς ἤρκει νὰ κατενάσῃ ὅλην τὴν ἀγρίαν του ἀγανάκτησιν. Πῶσας παραδοξότητες, πῶσας ἀσυγχρότους ἰδιοτροπίας τῇ ἐπέτρεπεν, ἵνα ἀπολαύσῃ ἐνὸς φιλοστόργου της βλέμματος.

Ἄλλ' ἤδη ἦτο ἀμειλικτός· ὁ λόγος του εἶχε δοθῆ καὶ δὲν ἔπρεπεν ἡ ἰδιοτροπία ἐνὸς παιδίου, διὰ τὸ καλὸν τοῦ ὀποίου ὅλα εἶχον συντελεσθῆ, νὰ γίνεταί πρόσκομμα εἰς τοὺς σκοποὺς του.

Ὅτε ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ χαρεμίου, φοβερὰς τὴν ὄψιν, οἱ ἀκόλουθοι καὶ οἱ δούλοι ἐκῦπτον πρὸ αὐτοῦ μετὰ δέους τὴν κεφαλὴν. Ὁ τομπουξῆς του ἐδέχθη κατὰ κεφαλῆς ἀνατίως τὸ ταμπούκιον, ὅπερ τῷ ἔφερε, καὶ ἦσαν ἠυχριστημένοι οἱ ἄλλοι, διότι δὲν ἐξερράχη ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὄργη τοῦ πασσᾶ. Καὶ ὅμως ἀντίθετα συναίσθηματα ἐκυρίευσαν τῆς ψυχῆς του. Ἐπόνει καὶ ἀνησῶχει, διότι ἡ ἀγαπημένη του κόρη, λιποθυμήσασα, εἶχε παραδοθῆ εἰς τὰς γυναῖκας, ἵνα τὴν ἐπαναφέρωσιν εἰς τὰς αἰσθήσεις της.

Καὶ ὁ τρομερὸς γέρον ὠρρίζετο ἰδίᾳ, βραδέως ἤδη τῷ ἐπῆλθεν ἡ σέψις αὐτῆ, διότι δὲν ἔπρεπε νὰ ὑποσχεθῇ τὴν Χουσιέ νὰ τὴν δώσῃ εἰς τὸν *Σατ*, παρὰ τὴν θέλησίν της μάλιστα, καὶ νὰ τὴν χάσῃ αὐτὸς, ὁ πατὴρ της.

Θ

Ἡ ἐν τοῖς χαρεμίσις εἰσοδος ἀπαγορεύεταί εἰς τοὺς ἄνδρας· διὰ τοῦτο, παρακαλῶ ὅλους τοὺς ἄρρενας ἀναγνώστῃ μου νὰ παραμείνωσιν εἰς τὸν ἀντιθάλαμον μετὰ τῶν ευνούχων καὶ ὑπηρετῶν· ἴσως δὲν εἶνε πολὺ τιμητικὸν τοῦτο, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἐπίσης τιμητικὸν νὰ δαρώσῃ φρικτῶς, καὶ ἀφέντικως θὰ πάθωσι τοῦτο, ἂν ἐν βῆμα μόνον προχωρήσωσι πρὸς τὸ ἄδυτον τοῦ γυναικωῆ του. Ἐγὼ—οἱ γράφοντες πρέπει νὰ εἰσερχώμεθα πανταχοῦ—θὰ εἰσελθῶ μετὰ τῶν ἀναγνωστῶν μου καὶ μόνων. Τεῖνω τὸν δεξιὸν βραχίονα, ἀναφανῶν· ἡ καλὴ λα-

δέτω, καὶ βεβαίως, ἂν δὲν ἀλληλοδαρῶσι καὶ αἰ κυρία διὰ τὸ ἐπίζηλον γέρας, ἡ ὠραίοτέρα θὰ ἀκουσθῆ ἐπ' αὐτοῦ, αἱ δὲ λοιπαί, καίτοι ζηλοτυπούσαι, θὰ ἀκολουθῶσιν, διότι παρὰ τῇ γυναικὶ ὑπερισχύει ἡ περιεργία καὶ αὐτῆς τῆς ζηλοτυπίας.

Πολυτελής συμριναϊκὸς τάπης καλύπτει τὴν θύραν, ἀλλ' ἡμεῖς παραμερίζομεν αὐτὸν, ἐγείροντες τὴν γωνίαν, καὶ εἰσερχόμεθα εἰς μεγάλην τετραγώνον αἴθουσαν, ἥς τοὺς τοίχους κομοῦσι κρεμάμενα βαρύτερα περσικὰ ὑφάσματα καὶ μέγιστα χρυσὰ κάτοπτρα ἐναλλάξ. Τὰ διβάνια, βελούδινα χρυσοπάρφα ἀνάκλιτρα, χαμηλά καὶ ἀναπαυτικά κατὰ τὸν ὀθωμανικὸν τρόπον, συνεχόμενα τὸ ἐν πρὸς τὸ ἄλλο, καὶ πλείστα προσκεφάλια ἐπ' αὐτῶν ἀποτελοῦσιν ὅλην τὴν ἐπίπλωσιν. Βαρεῖα ὀσμὴ μεθυστικῶν μύρων πληροῖ τὴν αἴθουσαν καὶ ἡμίφως γλυκὺ βαρύνει τοὺς ὀφθαλμοὺς.

Ἡ αἴθουσα εἶνε κενὴ· ἀλλὰ ταχέως θὰ συρρεῦσιν ἐν αὐτῇ ὅλοι αἱ χανοῦμισσαι, καταστάλοισσι καὶ λάμπουσαι ἐκ καλλονῆς καὶ ἀδαμάντων. Ἡλθεν ἡ μήτηρ καὶ αἱ ἀδελφαὶ τοῦ *Σατ-βέη* καὶ ὅλοι αἱ φίλοι τῶν δύο χαρεμίων, διότι εἶνε ἡ παραμονὴ τῶν γάμων τῆς πασσαδοπούλας, καὶ θὰ τελεσθῇ κατὰ τὰ πατροπαράδοτα ἔθιμα ἡ ἑορτὴ τοῦ *κινά*.

Εἰσῆλθον ἅπασαι ἐν τῇ αἰθούσῃ καὶ κατέλαβον θέσιν ἐπὶ τῶν ἀπαλῶν διβανίων. Μαῦραι δούλαι—ὑπάρχουσαι καὶ τῶρα ἀκόμη τοιαῦται—κομίζουσι σεμνιτέτα ἀναψυκτικά καὶ γλυκύσματα ὀρεκτικώτατα καὶ ἡ μία χανοῦμη προσφέρει εἰς τὴν ἄλλην σιγάρα ἐξ ἀδαμαντοκωνητοῦ σιγαροθήκης· ὁ δὲ εὐώδης καπνὸς συναμείγνυται πρὸς τὰ πληθυνθέντα ἡδέα ἀρώματα καὶ θορυβώδεις γέλωτες καὶ ἀδολοσχία ἀκούονται πανταχοῦ. Ἡ μία συγγαίρει τὴν ἄλλην διὰ τοὺς πολυτίμους λίθους τῶν δακτυλίων της καὶ αὐτὴ ἀνταποδίδει τὰς φιλοφροσύνας, ἐπαίνουσα τὴν μεταξίνην ἐκείνης ἐσθήτα.—Καὶ τὸ Κερά Λενάκι, ἐνδοῦσα εἰς τὴν ἐπίμονον πρόσκλησιν τῆς νύμφης κάθηται ἐκεῖ εἰς τὴν γωνίαν, ἀλλ' αὐτὴ εἶνε στυγνὴ καὶ κατηφής.

Ἡ Χουσιέ εἰσερχεται τέλος, ὅλη λάμπουσα καὶ περικαλλὴς τὴν τε ὄψιν καὶ τὴν περιβολήν, ἡ δὲ αἰθρία καὶ μειδιώσα μορφή της οὐδὲν ἔγνος ἀποκαλύπτει τῆς προτέρας της θλίψεως.

Ὅλοι τὴν ἐναγκαλίζονται, τὴν θαυμάουσαι, τὴν ἀσπάζονται ἐπανηλημένως καὶ τὴν ὀδηγοῦσιν εἰς τὸ μεσαῖον διβάνιον. Ἐκεῖ δὲ παραδόξον ἐπιπλον τοποθετεῖται πρὸ αὐτῆς.

Ἦνε μεγάλη ἐκ καθαροῦ χρυσοῦ λεκάνη, ἔχουσα ἐν τῷ κέντρῳ λαμπρὰ ὑψηλὴν ἀνθημμένην. Ἐν τῷ ἄμα, ἐν ὄψῳ γλιάρων ἀρωματωδῆς ἔγνετο διὰ χρυσοῦς ὑδροχόης ἐντὸς τῆς λεκάνης· ἡ λαμπὰς μετεμορφώθη ἐν μᾶς στιγμῇ εἰς χρυσὴν καὶ λιθοκόλλητον στήλην, καθότι ἐκάστη χανοῦμη προσέκολλησεν ἐπὶ τοῦ κηροῦ νόμισμα χρυσοῦν ἢ ἐνώτια ἢ δακτύλιον, ἢ ἄλλο τι βαρύτερον κόσμημα. Ἐβόμισαν καὶ τὸν *κινά*. Ἡ κυτρίνη κόνις εὐρηται καὶ παρὰ τὴν λεκάνην ἐντὸς χρυσοῦ ἀγγείου, καὶ μετὰ τὸ νί-

ψιμον τῶν ποδῶν θὰ βαρῶσι δι' αὐτοῦ τῆς νύμφης οἱ ὄνυχες. Ἢδὴ ἀνάπτεται ἡ λαμπὰς καὶ ἡ Χουσιέ ἀποβάλλει τὰ ἀπαστρέπτοντα, τὰ περιχρῶσα πασοῦμιά της, καὶ προβάλλουσι οἱ μικροὶ πόδες της, θαυμάσιοι διὰ τὴν ἀβρότητα καὶ τὴν κανονικότητά των. Εἶτα διὰ κινήματος πλήρους χάριτος ἀνασῦρει τὴν λευκὴν μεταξίνην ἐσθῆτά της καὶ ἀποκαλύπτονται τὰ περικομψα σφυρὰ καὶ αἱ τορευταὶ κνήμαι της, αἰτινες—ἐνόμιζες—εἶχον χρῶμα πετάλου ῥόδου, ἐφ' οὗ γάλα εἶχεν ἐπίχυθῃ.

Ἐν ὄψῳ ἡ φλόξ τῆς λαμπάδος ἔκαίει καὶ ἀνελεύετο ὁ κηρὸς, ἀποσπώμενα ἐπιπτον ἐντὸς τῆς λεκάνης τὰ χρυσὰ νομίσματα καὶ τὰ κοσμήματα, δι' ὧν θὰ καταστῶσιν εὐποροὶ πλέον καὶ εὐτυχεῖς ὅλοι τοῦ κонаκίου οἱ θεράποντες.

Ἡ Χουσιέ ἐβύθησε πρὸς στιγμὴν τοὺς πόδας ἐντὸς τῆς λεκάνης· ὅτε δὲ τοὺς ἀπέσυρεν, ἐκάστη χανοῦμισσα ἔλαβε δράγμα κινὰ διὰ τὰν δακτύλων καὶ ἅπασαι γονυπετῶς ἔβαπτον τοὺς ὄνυχας τῶν ποδῶν καὶ τῶν χειρῶν της, μέχρις ὅτου κατέστησαν αὐτοὺς ἐρυθροκίτρινους.

Ἀτάραχος, ὑπερήφανος καὶ ὡσεὶ θριαμβεύουσα, παρετῆρει ὅλα ταῦτα ἡ Χουσιέ, κάποτε δὲ, ὅτε οὐδὲν βλέμμα ἦτο πρὸς αὐτὴν ἐστραμμένον, ἐκίνησε παραδόξως τὴν κεφαλήν, ὡς νὰ φκτεῖρεν ὅλας ἐκείνας τὰς πρὸ αὐτῆς ἐκυμμένους, μετὰ τῶν ὀποίων τὴν πρώτην θέσιν κατέσχευεν ἡ μήτηρ τοῦ μνηστήρος της.

Γλυκύσματα καὶ ποτὰ ἐκομίσθησαν πάλιν, δηλοῦντα τὴν λήξιν τῆς ἑορτῆς, καὶ αἱ ξένοι ἀπεσύροντο εἰς τὰ ἐνδοτέρα δωμάτια, διότι κατὰ τὸ ἔθος θὰ ἤρχετο ἡδὴ ὁ πατὴρ ἵνα ἀσπασθῇ τὴν χεῖρά του ἡ ἐπίδοξος νύμφη. Αἱ χανοῦμισσαι τοῦ οἴκου συνάδουσιν τὰς ξένας καὶ μόνη ἀπέμεινε ἐν τῇ αἰθούσῃ τὸ Κερά Λενάκι, διότι αὐτὴ, καίτοι ξένη, ἦτο χριστιανὴ καὶ δὲν τὴν ἔμελεν ἂν τὴν ἔβλεπεν ὁ πασσᾶς.

Ἀληθῶς ὅμως ἐν βλέμμα παρακλητικὸν ἠνάγκασεν αὐτὴν νὰ παραμείνῃ ἐπὶ μικρὸν, καὶ ὅτε ἐντελῶς ἐκενώθη ἡ αἴθουσα, ἡ Χουσιέ τὴν προσέκαλεσε· πλησίον της καὶ τῇ ἐψέθουσε λέξεις τινὰς ἐπὶ τὸ οὖς... Τί ἐσθμεινον αἱ λέξεις ἐκείνας, αἰτινες κατέστησαν ὡχρὰν καὶ τρέμουσαν τὴν προσβύτιδα;

Θὰ μὰς τὸ εἶπῃ ἡ ἴδια, διότι ἐτοιμάζεται νὰ ἀπαντήσῃ, νὰ ἐπιπλήξῃ τὴν Χουσιέ... Ἀλλ' ἀκούεται τὸ βῆμα τοῦ Γκασιπ-πασσᾶ προσερχομένου, καὶ ἡ προσβύτις ἀναχωρεῖ εἰς ἄλλης θύρας, τεταραγμένη, πελιδνὴ, παρπαλοῦσα.

[Ἐπειτα τὸ τέλος].

I. M. Δ.

Ἐυχαριστῶς δημοσιεύονται καὶ τὴν δευτέραν ταύτην περὶ τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας διατριβὴν, δι' ἣς ὁ εἰδικὸς περὶ τὰ ταῦτα ἀσχολούμενος κ. Σαροκιάδης, κατὰ δεικνύων τὰ ἀληθῆ ἀξία ἔνεκα τῶν ὀποίων προσκόπτει ἡ παρ' ἡμῶν βιομηχανία, ἐκατορθοῦ ἐφαλμένης ἀνάς πληρογορίας τῆς ἄλλως τὸ περιπαυθέντος μελέτης τοῦ κ. Βυρνούφ, τῆς δημοσιευθείσης ἐν τῇ *Ἐπιθεωρήσει τῶν δύο Κόσμων*, κρινόμεν καθήκον ἡμῶν νὰ ἐκφράσωμεν ἀνεξαρτήτως

τῶν μικρῶν τούτων ἀνακριβειῶν τὰς θερμὰς ἡμῶν εὐχαριστίας τῷ φιλέλλητι Γάλλῳ διὰ τὰς συμπαιεῖς ὑπὲρ τῆς χώρας ἡμῶν ἐκφράσει καὶ συμβουλὰς του. Ἐπιπροσέτι δὲ πληρέστατα τὴν εὐγενῆ ἰδέαν, ἥτις ὠδήγησέ τοὺς ἐν Παρισίοις ὁμογενεῖς σπουδαστὰς εἰς τὸ νὰ διεμνησθῶσι τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης, ἄτινα πρὸς αὐτὸν τρέφει τὸ ἡμέτερον ἔθνος.

— «Οἱ δεσμοὶ τῆς φιλίας οἱ συνδέοντες τὴν πατρίδα σας μετὰ τῆς ἡμετέρας θὰ ἐνισχυθῶσι ἐν μάλῳ, ἔνεκα τῆς ταυτότητος τῶν συμφερότων καὶ τῆς ὁμοιότητος τῶν ἠθῶν!» Ὅπως ἀπεκρίθη τοῖς Ἑλλήσι ὁ εὐγενὴς Γάλλος. Ἡμεῖς δὲ προσθέτομεν: — Εἰς ἐν δεσμὸς τῆς φιλίας τούτης εἶνε ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἡμῶν ἀγάπη τοῦ κ. Βυρνούφ!

H EN ELLADI BIONHCHANIA KAI O KOS EMILE BURNOUF

Ἐν τῇ περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι ὕλικῆς καταστάσεως ἐν ἔτει 1886 πραγματεῖα τοῦ κ. Burnouf, τῇ δημοσιευθείσῃ ἐν τῇ *Ἐπιθεωρήσει τῶν δύο Κόσμων* (Revue des deux Mondes) ἐκ τῆς Grèce ἐν 1886 son étal matériel, μετὰ τῶν ἄλλων γίνεται ὡσαύτως μνεία καὶ περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι βιομηχανίας.

Ὁ κ. Burnouf, ἐκφέρον τὰς κρίσεις του, ἀναφέρει καὶ τὰ κατ' αὐτὸν αἰτία, εἰς ἃ ἀποδοτὰ ἡ τοιαύτη παρ' ἡμῶν βιομηχανικὴ στασιμότης καὶ καχεξία. Φρονῶν ὅτι ἡ γεωργία ἐποῦσατο προόδους, λέγει ὅτι ἡ βιομηχανία δὲν συνεβάδισε μετὰ τῆς γεωργίας, ἄτε ἀπαιτούσα γνώσεις ἐπιστημονικὰς, μὴ ἀποκατεμείνας ἐν ὀλίγαις ἡμέραις, ἡ δὲ ἐκμάθησις αὐτῶν ἀπαιτεῖ καθηγητὰς εἰδικούς καὶ συλλογὴν ἐργαλείων διατείνεται δὲ προσέτι ὅτι, ἔλλειψαι ἐργατῶν καὶ μηχανημάτων, εὐώνας καὶ ἐπιτοπίως κατεσκευασμένων, προσκόπτει παρ' ἡμῶν ἡ βιομηχανία ἀλλὰ, καὶ τῶν δυσκολιῶν τούτων παραβλεπομένων, ὡς καὶ τῶν ἐκ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης προσκομιζόμενων, περὶ ὧν ἐγράφημεν τὸ ἐν τῷ ἀριθ. 11 φύλλῳ τῆς *Ἐβδομάδος* ἄρθρον ἡμῶν, πᾶν νεωστὶ ἰδρωμένον ἐργαστάσιον, λέγει ὁ κ. Burnouf, ἐκτιθέμενον εἰς συναγωνισμὸν μετὰ τῶν ἐν ξένοις χώραις ἀπὸ μακρῶν χρόνων ἰδρωθέντων, δὲν δύναται νὰ εὐδοκησῇ. Ἐπιτὸς δὲ τῶν δυσκολιῶν τούτων, καὶ αἰ πρὸς προμνησθεῖαν τῶν πρώτων ὕλων παρουσιαζόμενα δυσχερεῖαι μὲγάλως ἐπέδρασαν εἰς τὴν στασιμότητά τῆς βιομηχανίας· διότι, ἐὰν ἡ ἀξία τοῦ εἰς Πειραιᾶ παραδοτέου ἑλληνικοῦ βάρβακος τυγχάν

καταστάσει διατελούσης βιομηχανίας, ού μόνον δὲν ἐρείδονται ἐπὶ ἰσχυρῶν βάσεων, ἀλλὰ πόρρω ἀπέχουσι τῶν πραγματικῶν αἰτιῶν.

Καὶ εἶνε μὲν ἀληθές ὅτι παρ' ἡμῶν δὲν ὑπάρχουσι εἰδικαὶ σχολαί, ἀλλ' ἡ πρόοδος τῆς παρ' ἡμῶν βιομηχανίας, συγκειμένης ἐξ ὀλίγων σιδηρουργειῶν, ἀτμομύλων, ἐπιπλοποιεῖων, ἐνὸς καὶ μόνου χαρτοποιείου, ὀλίγων κλωστηρίων καὶ δύο ὑφαντουργειῶν, ἅτινα ἰδρῦθησαν ὅπως χρησιμεύσωσιν ὡς πυρὴν καὶ ἀφετηρία ἀναπτύξεως τῆς βιομηχανίας, δὲν προσέκοψεν ἐλλείψει ἐπιτηδείων τεχνιτῶν καὶ εἰδικῶν ἀνδρῶν, διότι ὑπάρχουσι τοιοῦτοι παρ' ἡμῶν, καίτοι εὐάριθμοι, ἀλλ' ἀρκετοί, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐκπαιδευθέντες, ὅπως διευθύνωσι καὶ τὰ εὐάριθμα παρ' ἡμῶν βιομηχανικὰ ἐργοστάσια· ἀλλ' οὔτε, καὶ ἐν ἡ περιπτώσει λάβωμεν ἀνάγκην ξένων καθηγητῶν πρὸς διδασκαλίαν καὶ τεχνικὴν ἀνάπτυξιν, κωλύει ἡμᾶς πρὸς τοῦτο ἡ γλῶσσα ἡ ἑλληνικὴ, καθ' ἃ ἐπραγματεύθημεν ἐσχάτως ἐν τῇ Ἐβδομάδι, ἀποδείξαντες ὅτι ἡ ἑλλ. γλῶσσα, ἔστω καὶ ἡ καθομιλουμένη, εἶνε ἐπιτηδαιότερα καὶ προσφορωτέρα τῆς γαλλικῆς πρὸς ὀρισμὸν καὶ δημιουργίαν τεχνικῶν ὄρων (des termes scientifiques).

Μετὰ τὸ θεωρητικὸν μέρος ἐρχόμενοι εἰς τὸ πρακτικόν, διατεινόμεθα ὅτι δὲν ὑπάρχει ἑλλειψὶς ἐργατῶν, διότι τοιοῦτοι πλείστοι ὅσοι ὑπάρχουσι, ἐπιτηδαιοὶ καὶ ἱκανοί, ἐν βραχυτάτῳ χρονικῷ διαστήματι καταρτισθέντες. Οἱ ἑλλ. ἐργάται καὶ ἐργατίδες εἰσι νοήμονες καὶ ταχέως ἀντιλαμβάνονται τῆς ἐργασίας. Ὅπου παρ' ἡμῶν δεκαπενταετίας ἤρξατο ἡ ἰδρῦσις ἐν Πειραιεὶ κλωστηρίων, οὐδεὶς ὑπῆρχεν ἐκ τῶν ἐργατῶν, γνωρίζων τὴν ἐργασίαν τῶν πολυσυνθέτων κλωστικῶν μηχανημάτων, διότι ἤτο ἡ πρώτη φορά καθ' ἣν ἔβλεπον λειτουργούσας τοιοῦτου εἶδους μηχανάς· ἡμεῖς δὲ οἱ ἴδιοι ἠναγκάσθημεν νὰ διδάξωμεν καὶ ἀνδρας καὶ γυναῖκας καὶ κοράσια καὶ παιδας τὸν χειρισμὸν τῶν ἐργαλείων καὶ μηχανημάτων καὶ τὴν ἐν γένει ἐργασίαν παρὰ τοῖς βάρβαροκλωστηρίοις· οἱ δὲ ἐκάστοτε ζῆνοι, ἐπισκεπτόμενοι τὰ μικρὰ καὶ εὐάριθμα ἐν Πειραιεὶ ἐργοστάσια, ἠπόρουσαν διὰ τὴν ἐπιτηδειότητα καὶ νοημοσύνην τῶν ἑλλήνων ἐργατῶν. Ἐνθυμούμεθα μάλιστα ὅτι, ὅτε διηυθύνομεν ἐν ἔτει 1872—1878 τὸ ἐργοστάσιον τῶν κ. κ. ἀδελφῶν Ρετσίνα, ὁ δὲ Βασίλειος Γεώργιος μετὰ τῆς Βασιλίσσης, τοῦ θεοῦ τοῦ Ἰωάννου καὶ ἄλλων ξένων ἐπισκεφθῆσαν τὸ ἐργοστάσιον καὶ κατὰ τὴν ἐναρξίν τοῦ καὶ μετὰ ταῦτα, ἐξέφρασαν τὸν θαυμασμὸν τῶν διὰ τὴν ἐπιτηδειότητα καὶ εὐχέρειαν περὶ τὴν ἐργασίαν, πρὸς δὲ καὶ τὴν νοημοσύνην τῶν ἑλλήνων ἐργατῶν καὶ ἐργατιδῶν.

Ἄλλ' οὔτε, ὡς διατίθεται ὁ κ. Burnouf, ἡ ἑλλειψὶς ἐργαλείων καὶ μηχανημάτων, εὐθὺς καὶ ἐπιτοπίως κατασκευασμένων, συνετέλεσεν εἰς τὴν στασιμότητα καὶ καχεξίαν τῆς βιομηχανίας ἐν Ἑλλάδι· διότι εἰς πᾶν νέουστατον βασιλεῖον, εἰς πᾶσαν ἀρτιγέννητον βιομηχανίαν, δὲν εἶνε δυνατόν ν' ἀναπτυχθῶσιν ἅπαντες διὰ μᾶς οἱ κλάδοι τῆς βιομηχανίας καὶ ἐπιτοπίως νὰ κατα-

σκευάζονται τὰ τε μηχανήματα καὶ λοιπὰ ἐργαλεῖα καὶ χρεῖωδῆ, διότι ἄλλως τε γνωστὸν ὅτι κατὰ τὴν τελειότητα, στερεότητα καὶ εἰδικότητα κατασκευῆς μηχανημάτων τινῶν, ὡς κλωστικῶν καὶ ὑφαντικῶν, οὐδὲν κράτος εἰσὶν ὑπερέβη τὴν Ἀγγλίαν, τὴν ἐστὶν τῆς βιομηχανίας· διὸ καὶ ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ἐν Γερμανίᾳ, καὶ ἐν Ἰταλίᾳ, καὶ ἐν Ῥωσίᾳ, καὶ ἐν τῇ Ἀμερικῇ ἀκόμη, ἐν ἐπικρατείαις δηλ. ἐνθα πρὸ πολλοῦ ἀκμάζει ἡ βιομηχανία, πολλὰ τῶν κλωστικῶν καὶ ὑφαντικῶν εἰσὶν ἐφωδιασμένα δι' ἀγγλικῶν μηχανημάτων.

Ἄλλ' οὔτε αἱ δυσκολίαι αἱ παρουσιαζόμεναι πρὸς προμήθειαν τῶν πρώτων ὑλῶν ἐπέδρασαν εἰς τὴν στασιμότητα τῆς βιομηχανίας ἡμῶν, καθότι αἱ πρώται ὑλαὶ εἰσὶν ἀππληραγμέναι εἰσαγωγικῶν τελῶν· ἐπὶ τῇ ὑποθεσίᾳ δὲ ὅτι ἡ ἀξία τοῦ ἐξ Ἀμερικῆς ἢ ἐξ Αἰγύπτου ἐν Πειραιεὶ παραδοτέου βάμβακος εἶνε ἴση τῇ τοῦ ἑλληνικοῦ, τὰ ἐν Ἑλλάδι κλωστήρια θὰ προτιμῆσωσιν ἐξ ἀνάγκης τὸν ἑλληνικὸν βάμβακα, ὅστις ἐκ τῶν ἰδιοτήτων αὐτοῦ παρέχει εὐκολίας μεγαλειτέρας πρὸς κατασκευὴν χονδρῶν νημάτων, καταναλισκουμένων ἐπιτοπίως· τὰ δὲ ὑφαντήρια δύναται νὰ μεταχειρισθῶσι καὶ ἑλληνικὸν καὶ αἰγυπτιακὸν καὶ ἀμερικανικὸν καὶ τουρκικὸν βάμβακα, ἀναλόγως τῆς ποιότητος τοῦ κατασκευαζομένου ὑφάσματος. Ἐνεκα τούτου οὐδόλως παρημποδισθῆ ἡ καλλιέργεια τοῦ ἑλληνικοῦ βάμβακος, ἐξ ἐναντίας νηθήθη καὶ μικρὰ αὐτοῦ ἐξαγωγή εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν γίνεται.

Ἄλλ' οὔτε καὶ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ κ. Burnouf, τῶν ἀνωτέρω δυσκολιῶν παραβλεπομένων, πᾶν νέουστὶ ἰδρῦόμενον ἐργοστάσιον δὲν δύναται νὰ εὐδαιμονήσῃ ὡς ἐκ τῶν συναγωνισμῶν μετὰ τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐργοστασίων, οὔτε ἡ κρίσις αὕτη, λέγομεν, εἶνε ἀσφαλής· διότι διὰ πᾶσαν ἀρτιούστατον βιομηχανίαν αἱ κυβερνήσεις ἀείποτε λαμβάνουσι τὰ ἀνάλογα προφυλακτικὰ μέτρα κατὰ τοῦ συναγωνισμοῦ μετὰ τῶν ἐν ξέναις ἐπικρατείαις, ἐνθα ἀκμάζει ἡ βιομηχανία, ἐργοστασίων, καὶ ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις δὲν ὤνησεν νὰ προνοήσῃ περὶ τούτου, θέσασα διὰ τοῦ Δασμολογίου εἰσαγωγικὸν τέλος ἀνάλογον, ἵνα προφυλάξῃ τὰ ἐγχώρια νήματα καὶ υφάσματα, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ βιομηχανικὰ προϊόντα ἐκ τοῦ συναγωνισμοῦ.

Τὰ αἰτία, εἰς ἃ ἀποδοτέα ἡ στασιμότης καὶ καχεξία τῆς βιομηχανίας ἡμῶν κατάστασις, δὲν εἶνε βεβαίως ἐκεῖνα ἅτινα, ὡς ξένος καὶ ἐξ ἀνακριβοῦς ἐκτιμήσεως τῶν καθ' ἡμᾶς, ὑποδεικνύει ὁ κ. Burnouf. Τὰ κυριώδη αἰτία εἰσὶν ὅσα καὶ ἄλλοτε δι' ἑλλήνων ἀφθῶν ἀνεφεράμεν· Ἡ ἀγνοία παρ' ἡμῶν τῆς τεραστίας δυνάμεως τοῦ συναγαιρισμοῦ καλῶς ἐνοουμένου ἢ ἀνεπάρκεια τῶν δι' ὧν ἰδρῶνται τὰ ἐργοστάσια ταῦτα κεφαλαίων· οἱ ὑπερόργοι τόκοι τῶν δανείων τῶν ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς χρηρηγομένων ἢ ἑλλειψὶς εἰδικῆς βιομηχανικῆς Τραπεζῆς, χρηρηγοῦσης δάνεια ἐπὶ μετρητῶν, οὐχὶ ἀνωτέρω τῶν 5 ο.ο., καὶ προεξαρτήσεις γραμματικῶν μετὰ τὸν οὐχὶ ἀνωτέρω τῶν 3—4 ο.ο. ἢ ἀπληστία τῶν παρ' ἡμῶν

ἐπιχειρηματιῶν ἢ ἑλλειψὶς προστασίας καὶ συνδρομῆς τῆς κυβερνήσεως. Ταῦτά εἰσι τὰ κυριώτερα αἰτία τῆς ἐνεστώσης οἰκτρᾶς καταστάσεως τῆς παρ' ἡμῶν βιομηχανίας.

Ν. ΣΩΡΟΚΙΑΔΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Σύντομος εἰδικὴ Παθολογία καὶ θεραπευτικὴ, ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ κ. Λαναρά. Φυλλάδιον Α'. Περὶ τύπου κοιλιᾶκου.

Ἡ ἀπό τιος παρ' ἡμῶν παρατηρουμένη ἀμιλλα πρὸς δημοσίευσιν ἱατρικῶν συγγραμμάτων δικαιοὶ τὰς πρὸ πολλοῦ ἰδέας ἡμῶν, ὅτι προϊόντος τοῦ χρόνου καὶ ἡ πατρις ἡμῶν θέλει καταλάβει ἀνταξίαν ἐπιστημονικὴν θέσιν ἐν τῇ τῆς Εὐρώπης ἱατρικῇ χορείᾳ. Ἐάν τὸ ἱατρικὸν ἡμῶν στάδιον, ἐφ' οὗ ἠγωνίζοντο κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη οἱ ἡμέτεροι ἱατροί, δὲν ἦτο ἀρκετὰ προσφορὸν πρὸς διαφνοστεφεῖς νίκας, οὐχ ἦτον δὲν ὄκνον, οἱ ἱεροφάνται οὗτοι τῆς ἐπιστήμης, νὰ μεταφέρωσιν ἐν τῇ ἡμέτερᾳ γλώσσῃ τὰ τῆς Ἑσπερίας φῶτα, ἵνα προλαύνοσι τὴν ὁδὸν εἰς τοὺς μετέπειτα μαθητάς των, ἐπὶ τῆς ἐπιμελείας τῶν ὁμοίων ἰσθῆριον τὰς ἐλπίδας αὐτῶν περὶ τοῦ ἱατρικοῦ μέλλοντος τῆς μικρᾶς ἡμῶν πατρίδος. Ὡς ἐκ τούτου τὰ καθαρῶς πρώτοτυπα ἐπιστημονικὰ ἔργα, ἅτινα εἰς τὴν πείραν καὶ τὰς παρατηρήσεις τῶν ἱατρῶν ὤφειλον νὰ βασιζόνται, μόνον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἤρξαντο ἀραιῶς ἀναφαινώμενα.

Τοιοῦτον ἔργον πρώτοτυπον εἶνε καὶ τοῦ κ. Λαναρά, ὅπερ, ἀποτελοῦν τὸ α' φυλλάδιον τοῦ Β' μέρους τῆς Σύντομου αὐτοῦ Εἰδικῆς Παθολογίας καὶ θεραπευτικῆς, καὶ ἐκτετυπωμένον λίαν φιλοκάλως καὶ ἐπιμελῶς ἐκ τοῦ γνωστοῦ τυπογραφείου τοῦ κ. Βλαστοῦ, ἀφιερῶνται τῷ Ἐθνικῷ ἡμῶν Πανεπιστημίῳ.

Τὰ στενά ὄρια τῆς Ἐβδομάδος δὲν ἐπιτρέπουσιν αὐτοῦ ὅδε λεπτομερῆ ἀνάλυσιν τοῦ πρὸ ὀφθαλμῶν ἡμῶν φυλλαδίου Ἄρκου· μετὰ μόνον νὰ σημειώσωμεν, ὅτι εὐρομεν τοῦτο ἄξιον παντός ἐπαίνου καὶ πάσης συστάσεως, ἰδίᾳ διὰ τοὺς πρακτικοὺς ἡμῶν ἱατροὺς, παρ' οἷς ἐλλείπει ὁ χρόνος πρὸς ἀνάγνωσιν ἐκτεταμένων συγγραμμάτων. Ἐάν δ' ἐπιτρέπετο ἡμῶν νὰ ἐκφράσωμεν μικρὰν τινα καὶ ἀμερόληπτον γνώμην, βεβαίως ἠθέλομεν ἀποφανθῆ, ὅτι τὴν αἰτιολογίαν τοῦ κοιλιᾶκου τύπου ὤφειλεν ὁ ἀδύτιμος συγγραφεὺς διεξοδικώτερον νὰ πραγματευθῆ, καὶ ἀπὸ τοῦ μάλιστα τοιοῦτον σθεναρὸν θέμα ἀπασχολεῖ σύμπανταν τὸν ἱατρικὸν κόσμον, τὸ δὲ λεκτικὸν νὰ λαξυθῆ ἐπὶ τῷ ἐπιστημονικώτερον τοῦ βιβλίου ἄλλως τε γεγραμμένου μόνον δι' ἐπιστήμονας.

Χαιρετίζοντες τὴν ἐμφάνειαν τοιοῦτου σοβαροῦ ἐπιστημονικοῦ ἔργου, εὐχόμεθα ὅπως καὶ ἄλλοι συναβληταὶ κατ' ἄλληλα ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ ταύτῃ σταδιοδρομίᾳ, βεβαίως ἐντες, ὅτι καὶ ἡ πατρις καὶ ἡ πάτριος ἀνθρωπότης θέλει στέψῃ αὐτοὺς διὰ τῆς εὐγνωμοσύνης.

Δρ. Ν. Ι. Δ.